

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 koronára
Három évre 72 koronára

VIDÉKEN:

Egy évre 26 koronára
Három évre 78 koronára

KIRKATREK:

Ha külső postán az egy évről 28 koronára
minden következőnél 10 fillérrel

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesül.
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 191.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József tőzeresztő-út 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 191.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Kedd, április 27.

Visszavertük az oroszokat Uzsok és Koziowa közt.

Budapest április 26. (Hivatalos). Kárpáti arcvonalon uzsoki szorosától keletre a harcok tovább folynak. Egyik támadó csapatunk tegnap Koziowától délkeletre ellenségnek egy új támaszpontját elfoglalta. Hét tisztet és több mint egyezer főnyi legénységet foglyul ejtettünk.

Elvesztett magaslatok visszafoglalása céljából oroszok több heves ellentámadást kezdtek és szomszédos terepszakaszokon is itt-ott előretörést kíséreltek meg.

Ellenség támadása Ostry magaslat és a keletre ehhez csatlakozó hadállás ellen irányult. Ezt a támadást hosszabb harc után oroszok súlyos veszteségek közt visszavertük. Ellenség két zászlóalját eközben csaknem teljesen megsemmisítettük és néhány száz embert elfogtunk. Nyomban megkezdett üldözés folyamán huszonhat lövészártnak és sok hadianyagnak jutottunk birtokába.

Többi szakaszokon is szélesen visszavertük oroszok éjjeli támadásait. Uzsoki szoros előtt ellenség támadásával szemben állásunkat nemcsak megtartottuk, hanem Koziowától délkeletre még gyarapítottuk is.

Uzsoki szorosától nyugatra eső arcvonalon Galiciában és Lengyelországban valamint Dnyeszter mentén és Bukovinában tüzéség harc folyt. Egyébként nyugalom uralkodott. Hőfő altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Az entente-csapatok népkeveréke.

Berlin, április 26. Nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Ypernél harcok tovább tartottak. Csatorna nyugati partján Liserne, amelyről a franciák azt állítják, hogy visszafoglalták, birtokunkban van. Csatornától keletre is megtartottuk az elfoglalt területet. Zsákmányolt ágyuk száma negyvenötre emelkedett, a melyek között van, mint már korábban említettük négy angol nehézsúlyú ágyú is.

Sonnebeek-től északkeletre folytattuk támadásainkat és több mint egyezer kanadait elfogtunk. Foglyok összes száma ezzel ötezerre emelkedik. Különös népkeverék (senegál-néger, angolok, törökök, indiaiak, franciák, kanadaiak, suávok, algiriaiak) verődött össze ezen az arányilag kis területen.

Champagneban Beau-Séjour-tól északra két francia éjjeli támadást visszavertünk.

Maas-magaslatokon támadásunk jól előrehalad. Több egymás mögött fekvő hegyhátat a les Espargestől nyugatra fekvő magaslatig rohammal elfoglaltunk, több száz franciát elfogtunk és néhány gépfegyvert zsákmányoltunk.

Ailly-i erdőben ellenséges előtörések megfúszultak.

Vogezekben támadásunk Hartmannsweilerkopf visszahódítására vezetett csapataink szákmánya itt tizenegy tiszt, hétezerharminckilenc főnyi közlegényt, hat aknavető és négy gépfegyvert.

Keleti hadszíntér:

Egy néhány gyenge orosz éjjeli támadást Olechanontól északnyugatra fekvő vidéken visszavertünk. Helyzet változatlan. Legtöbb hadi vezetés. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Csupasz mellű hősök.

Arad, április 26.

Szelíd feddés volt-e, vagy pedig mindennél nagyobb dicsőret, a mit a honvédelmi miniszter a képviselőház mai ülésén a honvédek csapatparancsnokairól mondott? A miniszter — ugymond — észrevette, hogy a honvédség részére jutott kitüntetések nincsenek arányban azokkal a haditettekkel, a melyek a honvédek vitézségéhez fűződnek. A kutatás azután megállapította, hogy ebben nem a főparancsnokok a hibások. A csapatparancsnokok nem vesznek maguknak annyi fáradságot, hogy a kitüntetésekre, a megérdemelt és a méltán kijáró kitüntetésekre a fölterjesztéseket megcsinálják.

Vajjon csakugyan restek azok a honvédparancsnokok, az ezredek, a dandár-vezetők, a divizionáriusok, a kik a harcban annyira dolgosak és kifáraszthatatlanok? A przemysli ostrom alatt a magyar honvédek pusztították Dimitriev Radko seregének tizezreit. A hős huszárok közül is megjegyezte magának az orosz a honvédhuszárokat, a legfélelmetesebbeket, a halállal megvetőket. A kárpáti harcokat szemlélő német haditudósítók nem győzik eleget emlegetni, dicsőréttel halmozni a magyar honvédek. A francia újságok is megtanulták a nevét, ha rosszul is írják: a „homved” katonai értékéről hasábokat foglaltak le. Tamassy altábornagy katonái, Hadfy altábornagy vitézei, a Szurmay-seregnek zöme, az erdélyi honvédek, mind örök időkre szóló hirt szereztek a honvédségnek, amelyet a béke idejében, felületes és igazságtalan ítéllettel, csak masodosztályú hadseregnek tekintettek németül. ARK hírekig tartó útközefekben, irtozatlan rohamokban, az emberi erőt

meghaladó haditettekben vezetik, lelkesítik, tüzelik ezeket a katonákat, azok csak arra a néhány soros jelentésre, egyszerű rubrikák kitöltésére lusták, amelylyel a kitüntetésekre való fölterjesztéseket kell megcsinálni?

Magától adódik erre a kérdésre a felelet. Deák Ferenc önérzete és egyszerűsége költözött ezekbe a derék magyar parancsnokokba. Harcolni kell és győzni; e mellett a nagy, egyetlen cél mellett elfelejtődik, hogy vitézségi érdemek, hadiékítmények és signum laudis-ok is vannak a világon. A többi katona, a hadseregnek többi hőse se a kitüntetésért harcol. Jól esik a vitéz fiuknak, a bátor és ügyes tiszteknek a külső jelbe foglalt elismerés, amelyet a legfőbb hadur nevében adnak neki: de ez maga, ha fokozza az ambíciót, nem lenne képes a csodákra, amelyet a katonákban az a tudat művel, hogy a hazáért, mindennünkért, valamennyiünkért harcolnak. A honvédekben még egy igyekezet lobog: az, hogy ebben a nagyszerű, megamult hadseregben is kiválják a békében eléggé meg nem becsült honvédek, a magyar honvédek értéke. Az egyes honvédek, legénységbelinek és tisztnek egyaránt, a maga kitüntetésénél, érdemkeresztjénél és vitézségi érdemnél jobban esik az a dicsőség, amely ebben a háborúban a honvédségnek, az összességnek oly bőséggel, barát és ellenség elismerésének formáiban oly bőséggel kijut.

A rajtuk kívül állók, a szemlélők, a polgárok keveselhették és joggal keveselhették a kitüntetések számát, amely a honvédségeknek jutott; nekik maguknak alig jutott eszükbe.

Talán az is gondot okozott a parancsnokoknak: valamennyit nem illendő, nem is lehet kitüntetésre fölterjeszteni, egyeseket pedig igen-igen nehéz kiválogatni azok közül, akik mind megérették a hadi dekorációra, a győzők és hősök cserfalevelére.

Helyesen mondta a honvédelmi miniszter, hogy ezen változtatni kell. Ne támadhasson egy pillanatra se a magyar honvéd lelkében az a keserűség, hogy az ő vitézségét a haderő élén állók nem értékelnek annyira, mint többi bajtársaikét. De addig is, amíg a hibát, a mellőzéseket helyre-ütitik: a magyar honvéd csupasz melle nem jelent röstelkedni valót. A kitüntetések egész szalagsorával egyenlő dicsőséget jelent rajta az uniformis, amely elárulja, hogy honvéd.

A városi sertéshus árának megállapítása.

(Ot korona egy kiló zsir.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 26.

Ma délelőtt próbaválgást rendezett Zubor Andor tb. főjegyző a város által vásárolt sertésekből és a tapasztalatok alapján az ármegállapító bizottság, amely Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülést, megszabta a konzorciumban lévő hentes iparosok által kimerendő husnak és zsirnak az árát. A bizottság pontos számításokat végzett és maga is meglepődött, mikor az eredményt meglátta. Aradon a zsir ára a hatósági megállapítás szerint öt korona lesz.

— Ez nagy baj — mondotta Stojákovics Milán a bizottság egyik szakértő tagja, mert nem tudjuk majd eladni a zsirt. A gazdag embernek nem kell, mert az el van látva, az vágott sertést, a szegény kis hivatalnok és a munkás nép pedig nem tudja vásárolni, mert nincs annyi keresete, hogy megfizesse. Tíz és husz fillérért akarnak zsirt venni, már pedig ilyen kis összegért ma zsirt adni nem lehet.

A bizottság is kénytelen volt belátni, hogy az iparosoknak igazuk van, és a számításai alapján maga is csak öt százalék hasznot tudott kimutatni. A mai viszonyok ugyan sokmindent elfogadhatóvá tesznek, amit különben az ember nem lenne hajlandó akceptálni, de addig a dolgok még sem fejlődhetnek, hogy az iparosok kénytelenek legyenek üzleteiket bezárni. A bizottság éppen azért kimondotta, hogy ezeket a magas árakat csak ideigleneseknek tekintik, mert az a meggyőződése, hogy azok redukálhatók lesznek.

A számítás alapjául szolgáló élő súly és vágott súly között tudniillik óriási differencia van, amit a szállítás közben beálló súlyvesztés okoz. Például az átadás színhelyén 212 kilós sertés Aradra érkeve 197 kilót nyomott és mikor levágva megmérték 172 kiló volt. Ugy látszik, hogy vagy a hirtelen beállott meleg, vagy pedig az okozta a nagy és természetellenes apadást, hogy a sertéseket már vasárnap reggel be kellett rakni a vagonokba és csak ma délből vághatták le.

Ha a mai árakat állapították volna meg, akkor a bizottság számítása szerint a 628 koronába került sertésért a hentesek 593 koronát vettek volna le és így 35 korona deficit mutatkozott volna. Ezért úgy határoztak, hogy drágább lesz a hus és drágább lesz a zsir. Ma a sertés hus kilója 2 korona 80 fillér, a karajé 3 korona, a zsiré 4 korona 80 fillér. A városi

hus ára 3 korona 20 fillér lesz, a zsiré pedig öt korona. A szalonna szabad eladás tárgya marad. Ezen árak mellett az összes kiadásokat szemmel tartva egy 628 koronás sertés kiárutása után a hentes 10–12 korona hasznot mondhat a magáénak.

Pénteken újabb küldemény érkezik és a bizottság szombaton újra foglalkozik az árak megállapításával.

Elismerés

Aradmegye tisztviselőinek.

(Aradmegye tavasszi közgyűlése. — Urbán Iván báró harcoló katonáinkról. — A vármegye lakosságának élmezése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 26.

A háborus idők nyoma nem mutatkozott külsőleg Aradvármegye ma délelőtt megtartott törvényhatósági közgyűlésén, ahová az a kis választási izgalom, melyet a Bibich-öszöndij helyeinek betöltése okozhatott, egészen szép számban gyűjtötte össze a törvényhatósági bizottság tagjait. A közgyűlést Urbán Iván báró főispán délelőtt 9 órakor nyitotta meg és melege szavakkal üdvözölte az összegyűlekezett bizottsági tagokat.

— Együtt érzünk mindnyájan, akik a hazafiak vagyunk — mondotta a főispán — a hazamegvédelem tekintetében. A legnagyobb elismeréssel, a legnagyobb tisztelettel és a legnagyobb becsüléssel kell szólnunk a harctéren lévő fiainkról, akik erejüket, minden képességüket ennek a magasabb feladatnak szentelik. A közgyűlést megnyitva harcoló katonáinkra való emlékezéssel üdvözlöm a megjelent bizottsági tagokat.

A napirend első pontjához: az alispáni jelentéshez Lázár Zoárd dr. bizottsági tag szót hozta. Felhasználása első részében a háborus nehéz időkre utalt, amelyek fokozott feladatot rónak a vármegye tisztikarára, de a vármegye közönségére is. Megállapíthatja, hogy a megye központi és járási tisztviselőikara, valamint a községi és körjegyzői kar kötelességeit a háboru kezdete óta hazafias érzéssel és oly tapintatosan teljesítette, hogy mindenki elismerését megérdemelte.

— Javasolom tehát — mondotta Lázár Zoárd — hogy a törvényhatósági bizottság tegye ki köszönetét a tisztviselői és jegyzői karnak a mozgósításnál és azóta beállott katonai teendőknél elvégzett munkáért és ezt az elismerést foglalják a közgyűlés jegyzőkönyvébe.

Zugó helyesléssel találkozott az indítvány, amelynek határozattá emelését Urbán Iván báró főispán azonnal ki is hirdette. Lázár Zoárd ezután folytatta beszédét és azt fejtette, hogy a győzelem előfeltételei közé tartozik az élmezés biztosítása. Azé lesz a diadal, akinek kezében az utolsó darab kenyér van. Bár a megye lakosságának élelemmel ellátása általában megfelelő, mégis különös elismeréssel kell megemlékezni az egyik járás főszolgabírájáról, aki fáradhatatlan munkával mintaszerűen szervezte járásában a kenyérrel és liszttel ellátást. Ez a főszolgabíró Faragó István, a világosi járás vezetője. (Éljenzés.) Ajánlom, hogy az alispán a világosi járás mintájára szerveztesse a megye többi részeiben is az élmezést. — Végül a Tőz és Szárts mellékvizeinek áradásáról szót és a vizek szabályozását sürgette.

Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán válaszában elmondta, hogy a Tőz és Szárts vidéké-

nek ármentesítését a gyulai folyammérnöki hivatal már kidolgozta és a tervek a földművelési miniszter jóváhagyását várják.

Az alispáni jelentést ezek után tudomásul vette a közgyűlés. A tárgysorozaton levő egy híján kétszáz ügy elintézése során Schill József főjegyző mutatta be az állandó választmány előterjesztését a vármegye lakosságának élmezésére tett alispáni intézkedésekről. Amint azt az alispáni jelentés is megállapítja, a kormány 850 vagon kevert lisztet biztosított a megye mintegy százezer főnyi ellátatlan lakossága számára, ezenkívül 150 vagon tengerit azoknak a járásoknak, amelyekben kizárólag tengerilisztet fogyasztanak. Az alispán a liszt feldolgozására három szerződést kötött: a Széchenyi malommal, a Neuman testvérek malomával és Herold Antal zsigmondházi malomtulajdonossal. A három malom a lisztet az Aradon megállapított maximális árral adja, kivéve a tengeri lisztet, amelynek maximális árát 37.30 koronában állapították meg. A gabona átvételi árát a malmok előlegezik és a megyebeli kereskedők készpénzzel fizetnek az átvett lisztért a malomnak. A három hegyi járás (Tornova, Borossebes, Nagyhalmagy) tengerivel ellátása pedig úgy történik, hogy az alispán megvásárolja a tengerit és erra a célra a Csanádi Gazdasági Takaréknál közlelmezési folyószámát nyitott. Hogy a mindenkori lombardkamatlábnál fél százalékkal drágább folyószámla a megye közönségének kamatterhet ne okozzon, az említett három malom minden megörölt métermázsza után egy százalék jutalékot fizet be a folyószámlára, ami körülbelül negyven ezer koronát fog tenni. Mindenesetre tőltatalmazza az alispánt, hogy az esetleges kamatvesztéseket a vármegyei pótdadálalpból fedezze.

A közgyűlés elfogadta az előterjesztést és helyesléssel vette tudomásul az intézkedéseket. Ezután jobbra községi ügyeket tárgyaltak és elhatározták Mladin Miklós eleki főszolgabíró, Papp Gyula központi irodatiszt és Dénes József borosjenői irodaségdtiszt nyugdíjazását.

Megengedte a kereskedelmi miniszter a keveretlen liszt árusítását. Az aradi hadi kenyér ellen az volt a panasz, hogy azért rossz, mert a tengerivel kevert lisztből kell sütni már pedig jó kenyér csak akkor készülhet, ha a tengeri lisztet forró vízzel leforrázzák. A kísérletek, a próba sütések azt igazolták és a tanács április 19-én táviratozott a kereskedelmi miniszternek és kérte, hogy engedélyezze a keveretlen liszt árusítását. A miniszter ma érkezett leiratával eleget tett ennek a kérésnek. „Értesitem a város tanácsát, — írja Harkányi János báró kereskedelmi miniszter — hogy kivételesen engedélyezem: a város hatósági élmezési üzeme buza, rozs, illetve árpalisztet tisztán, tehát az idézett rendeletben előírt tengeriliszttel való keverés nélkül szerezhessen be és az így beszerzett lisztet a hatósági élmezés-üzlet a rendeletileg előírt keverésarány keretén belül tengeriliszttel saját üzemében keverhesse. Ennek képest a malmok a város hatósági élmezési üzlete részére tiszta buza-rozs és árpalisztet is szállíthatnak.” A tanács úgy határozta, hogy a rendeletet, hogy mindazokat, akik akár viszont eladásra, akár magánhasználatra fehér lisztet vásárolnak, az említett liszt fajtából vásárolt mennyiségnek megfelelő tengeri liszt vételére kötelezi. Ezzel elejét veszi annak, hogy bárki is tiszta buza vagy más fehér lisztet használjon, mert a tengeri lisztet elég drágán fizeti meg másrészt pedig nem is kap elég fehér lisztet.

Tisza István gróf a háború feladatairól.

(A miniszterelnök nyilatkozata a képviselőház ülésén. — Hazai honvédelmi miniszter beszéde.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 26.

A háború kitörése óta ma volt először olyan képe a Háznak, mint amilyen békés időkben lenni szokott. Beszédes ülés lett, melyen a beterjesztett javaslatokkal szemben az ellenzék a komoly és részletes kritika jogát gyakorolta. Ma már kétségtelenné vált, hogy az ellenzék nem fog nagyobb nehézségeket okozni, a politikai szempontokat alárendeli a legfőbb szempontnak és épen ezért, főként a katonai természetű javaslatoknál tisztán csak a hivatalos szónokok szólaltak fel. Kivülük a részleteknél szakaszonként volt bővebb kritika.

A Ház délelőtti ülését természetesen a miniszterelnök felszólalása dominálta, a délutáni ülésen pedig Hasei Samu báró tett érdekes nyilatkozatokat.

Részletes tudósításunk a következő:

(Az ülés megnyitása.)

Szász Károly alelnök tizenegy órakor nyitotta meg az ülést. Jelenté, hogy Beöthy Pált, a képviselőház elnökét, az ellenség előtt tanúsított bátor magatartása elismeréséért öfélésege a harmadosztályú katonai érdemkeresztet tün-

tette ki. Az egész Ház, még az ellenzéki oldal is, lelkes éljenzéssel vonta tudomásul a bejelentést és percekig tartó ovációban részesült Beöthy Pált.

Ezután Antal Géza beterjeszti a pénzintézet központján vonatkozó bizottsági jelentést, Hegedüs Lóránd a hervát engedelményre vonatkozó jelentést, majd a képviselőház mandátumainak meghosszabbítására vonatkozó bizottsági jelentést Darvai Fülöp mutatja be, a hadiszállásoknál történő visszaélésekre vonatkozó javaslatról szóló jelentést Illés József ismerteti.

Az elnök jelenti aztán, hogy tárgyalásra következik a népfelkelési kötelezettség kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat.

(A népfelkelési korhatár kiterjesztése.)

Simon Elemér előadó ismerteti a javaslatot. Az előadó rámutat arra, hogy a háború folyamán népfelkelőink milyen elsőrangú szolgálatot teljesítettek. A világháború óriási frontot és hatalmas tartalékokat kíván a ezért a meglévő keretek szűkekre bizonyultak és kiegészítésükre van szükség.

Tisza elmondja a háború eseményeit.

Tisza István gróf általános figyelem és óriási érdeklődés mellett kezdi meg a beszédét.

Tisztelt képviselőház! — szól a miniszterelnök. — Tisztelt barátom, a honvédelmi miniszter ur fog a javaslattal kapcsolatban minden szorosan katonai természetű felvilágosítást megadni. Az én felszólalásomnak egyedüli célja az, hogy megállapítsam azt, hogy ennek a javaslatnak igazi tartalma és hordereje annak az igaménak és annak az elhatározásnak a következménye, hogy a reánk kényszerített háborút leküzdés nélkül, csüggedés nélkül, a végleges sikerbe vetett bizalom elvesztése nélkül kезек vagyunk megvívni, örök végső megfeszítéséig és a végleges siker érdekében biztosítani kívánjuk a hosszú háború összes politikai előfeltételeit. (Helyeslés a munkapárton.)

(Kilenc hónap óta harcban.)

— Kilenc hónapja állunk már ebben az óriási küzdelemben. Ez a kilenc hónapos heroikus harc a végleges döntést még nem hozta meg, de igenis meghozta a hősiesség erőfeszítéseket, a heroikus erényeknek olyan fényes tanúbizonyságait, amelyekre hivatkozva, teljes bizalommal nézhetünk a jövőbe. (Ugy van, a munkapárton.) Már a háború kezdete rámutatott azokra az óriási nehézségekre, amelyekkel meg kell küzdeni. Tulerővel találtuk szemben magunkat mindegyik harctéren. Az első nehéz hét hónap alatt szövetségünk erejének tulnyomó nagy része a nyugati harctéren volt lekötve. A monarchia haderejére várt az a feladat, hogy az orosz haderő tulnyomó nagy zömének támadását egymaga tartóztassa fel, majd amidőn október havában szövetségünk csapataival egyesülten megindulhatott az első offenzív támadás, az erre a célra szolgáló erő is elégtelennek bizonyult.

— Az a hősi erőfeszítés, amely Ivangorod és Varsó falai alá vitte a szövetséges hadakat, teljes sikert nem aratott. A tulerő elől visszahátrálni kellett vonulni. Beállott egy pillanat, a midőn az óriási mérveket öltött orosz offenzíva a Németország szívébe irányuló támadásba ment

át. Ebben a pillanatban ennek a támadásnak a feltartóztatására kellett egyesíteni a rendelkezésre álló erőket nagy sémét.

A monarchia haderejének igen fontos része a monarchia tulajdonképeni defensív vonalától távol azon a fronton érvényesült, a hol az egész háború nagy céljának biztosítása szempontjából az a legnagyobb szükség volt. Elhárította a német seregekkel egyesülten a német birodalmat közvetlenül fenyegető támadást és részt vett abban az offenzívában, amely a Bzura-Nida és Dunajec vonalán vitte semét előre győzelmes fegyvereinket.

(A hadjárat súlypontja a Kárpátokban.)

Ezen offenzíva nyugvópontja jutásával lemet megváltozik a hadjáratok súlypontja. A Kárpátokba jut és ekkor természetesen szövetségeseink azok, a kik jelentékeny csapatokkal jönnek, hogy ott erősítsék meg az együttes katonai posztját, a hol a közös cél elérésére a legszükségesebb.

Szükségeseznek találtam nyomatékosan székre a történelmi tényekre rámutatni azért, hogy egyelőre tiltakozzam az ellen az itt-ott felmerült felfogás ellen, mintha a szövetségzett nagyhatalmak bármelyike a háborúban bármilyen kicsinyes, hogy úgy mondjam lokál-patriáikus szempontokat érvényesített volna. Mindig ott igyekeztünk verekedni a legnagyobb erővel, a hol erre a közös cél elérése szempontjából a legnagyobb szükség volt.

Azt hiszem, ezután is, mint eddig, múltoknak mutatkozunk majd a mai nagy idők nagy feladataihoz és éppen ezért kötelességünk az erőfeszítést fokosni ott, a hol az legszükségesebb, kötelességünk közös bizalommal viseltetni egymás iránt és egynek éreznünk magunkat abban a nagy harcban, hogy Európa nyugalalmát, Európa biztonságát, Európa függetlenségét biztosítsuk és azt a bajtársi kötelességet, a mely hosszú hónapokon át folytatott vállvetett hősi küzdelemben kötöttünk létesült, a jövőben is megtartsuk.

Az a nagy offenzíva, a mely január derekán kezdődött, teljesen sikertelen maradt. Az azóta lefolytatott küzdelem már bebizonyította az orosz offenzíva sikertelenségét és azt is, hogy a monarchia haderejének harci képessége nem csökkent. Mert a monarchia hadereje a fizikai és erkölcsi és legfőképpen bizonyítékait adta éppen a legutolsó hetek és napok eseményeiben, a melyek megannyi fényes bizonyosságot annak, hogy haderőnk nemcsak defenzívára, hanem offenzívára is képes.

Haderőgünk erkölcsi és anyagi tekintetben a legnagyobb biztonságban állhat vissza a 9 hónap múlt eseményeire és a jövő beláthatatlan eseményei elé. Hősiességben és önfeláldozásban a monarchia egész katonai hadereje fényesen bizonyult. Az a hősiesség, az a férfias elhatározás, amely a háború kitörésekor kicsit és nagyot, férfit és asszonyt, öregot és fiatalot elfogott, most is él a nemzetben, mert él a nemzetben az az elhatározás, amelynek eslekedetre váltása adja meg a végső győzelmet.

Megvan most is mindnyájunkban az a tudat, hogy nagy idők nagy pillanatait éljük, hogy nagy terhek hárultak ránk, hogy nagy kötelességeket kell teljesítenünk. Eresszk ezt mindannyian és épp ezért főre kell tenni minden kiesinyességet és egyeztetést kell, hogy erősen és szilárdan megalapozzuk azt a nemzeti létet, a mely mindnyájunk életét biztosítja.

(Mindenkül együtt érez.)

En annál lélekemelőbb, mert a párt harcok, a melyek eddig a nemzeti küzdelemt nyugtalanítottak, megszüntek és megújulásukról a háború egész tartama alatt nem lehet tartani. A legnagyobb bizonyítéka a nemzeti lelkesedésnek éppen az, hogy ezek a párt harcok elmúltak és háttérbe szorultak a közös veszedelem tudata előtt. A magyar nemzet minden tagja pártkülönbség nélkül megértette ezt és a hazafias elismerés szavát nem lehet elfojtani, a mikor arra gondolunk, hogy a nemzetnek a kormány iránt bizalmatlansággal viseltető tagjai is ugyanazzal a lelkesedéssel és áldozatkészséggel vesznek részt a közös veszedelem leküzdésében, mint bárki ebben az országban. (Taps a munkapárton.)

A másik jelenség, amely nem hagyható figyelmen kívül, az a hazaszeretet, amelyet a nem magyar ajkú polgárság is háború folyamán tanusít. Ebben nagy erkölcsi és jelentkezőti a bizonyította azt a nagy vezérséget, amelyet a magyar állam nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül gyakorolni tud minden egyes tagjára. Egyetértés uralkodott az összes népek között, de talán mindenki egyetértéssel, ha különös nyomatékkal emledek ki a hervát nép nagy és lelkes részvételét. (Nagy taps a Ház minden oldalán.)

(Tisza István gróf, a hervátot felé fordulva, így folytatja): A két nemzet ereje ebben a harcban együtt küzdött, együtt érvényesült annak bizonyosságaként, hogy a két nemzetnek szorosan össze kell tartania. Az ebben a közös erőforrásban jelentkező lelkesedés, bizalom és szeretet túl fogja élni a háborút és maradandó kincsé lesz a két nemzet fejlődésének.

Mi, akik itt élünk, látjuk, és a külföldiek, akik itt vannak, tanusíthatják, hogy ebben az országban soha teljesebb nyugalom, összhang és rend nem volt, mint most. Rendőre, esendőre nincs szükség. Azokat a nehéz problémákat, amelyek a társadalmat próbára tették, a legnagyobb lelkierővel és a legnagyobb önmegtagadással, sugolódás nélkül oldotta meg a társadalom és kicsinyes bajokkal nem törődött senki.

(Küzdelem a tisztességes békéig.)

A küzdelem folyni fog mindaddig, míg a tisztességes béke előfeltételei meg nem lesznek. Mi megvívhatjuk a küzdelmet nyugodt öntudattal, soha el nem térve és el nem felejtve a háboru eredeti célját. Ez a háboru nem hódító ambícióval indult, ez védelmi háboru függetlenségünk megvédésére. És a mi hivatása a monarchiának a multban és a háboru alatt volt, az lesz a monarchia világtörténelmi hivatása a háboru után is. Őrt állani a népek és az államok függetlensége mellett és biztosítani az európai egyensúlyt. *Ez a nagy gondolat tette szövetségeseinkké azokat a kisebb nemzeteket, amelyek valóban meg tudják becsülni nemzeti függetlenségüket.*

A monarchia, amely politika, erkölcsi és katonai hatalmának oly fényes tanujelét adta, kell, hogy az maradjon a jövőben is, ami volt a multban. Nem ellensége senkinek, csak bizonyos világuralmi törekvéseknek, — támasza, záloga, biztosítéka az európai szabadságnak. (Zajos taps a jobboldalon és a középén.) Abban a felfogásban, hogy ez a háboru ezt az ügyet fogja szolgálni, hogy minden erőfeszítés, mit a nemzet tesz, a mi létünk biztosítása, a mi szebb, jobb és fényesebb jövőnk megalapozása mellett ezt a nagy célt is fogja szolgálni, ajánlom a törvényjavaslatot elfogadásra. (Zajos taps és éljenzés a munkapárton.)

Hazai báró hőseinkről.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter: Nem kételkedem, hogy hazánk fiai, tisztelt képviselőtársaim, estatörvényjavaslatot egy lélekkel elfogadják, noha tudják, hogy régi törvényeink szerint rendelkezésre álló haderőnk száma is oly nagy, hogy hosszú időn át képesek leszünk a beállott hiányokat pótolni, és noha tudják, hogy most is igen számosan, önként állanak a zászlók alá. Mégis el fogják fogadni ezt a javaslatot azért, hogy megmutassuk a világnak, hogy igazainkért a végtelenségig fogunk és akarunk harcolni.

E meggyőződésem nyilvánítása után be is fejezhetném felszólalásomat, ha nem érezném lelki szükségét annak, hogy most, a mikor mindenki a háborunak él, megmondjam az itthoniaknak, hogy *milyen legendás bátorsággal küzdenek véreink a harctereken és megüzenjem katonáinknak, hogy mi mindig velük érezünk.*

A mult évben jött az a háboru, amelyet a népek éveken át készítettek elő. Ez volt a történelem eddig ismert legvéresebb háboruja. Egyik oldalon álltunk mi, a németek és a törökök (Eljenzés a Ház minden oldalán), a másik oldalon az ismert ellentétek. Az én számításom szerint együttesen 27 millió katonát hívtak a zászlók alá. Ebből a kétharmadrész, körülbelül tizennyolc-tizenkilenc millió fegyverrel küzd hazájáért. A legnagyobb ütközet-állományt, körülbelül 7—8 millió emberre becsülöm, ami alatt azt értem, hogy egyszerre egy helyütt ennyi ember harcolt. A többi külön a többi harctereken.

Az első összeesapás a régi idők módján történt. Nagy széles fronton három-négy napig harcoltak, aztán az egyik vagy előre, vagy hátra ment. Ez a harcmodor megváltozott, jött a körülzárás, beásás, erősebb védekezés és ez az oka annak, hogy az arcvonal kiszélesedett, a küzdelem maga pedig lassu, vontatott lett. A keleten körülbelül 1500 kilométer a harcfront, nyugaton 800 kilométer. Olyan kiterjedés, amelyet eddig nem ismert a haditörténelem. Azelőtt egy-két nap gyakran egy-két óra eldöntötte az ütközet a háboru sorsát, ma hetek és hónapok aprólékos munkája szükség-

ges, míg egy vagy másik irányban eredményt érnek el az ellentétek.

Katonáink energiája bámulatos erővel nyilvánult meg a lövészárkok-harokban. Szívünkre és lelkünkre öleljük őket és áldjuk emléket azoknak, a kik a harcteren érettségüket el-estek.

Azzal fejezi be beszédét, hogy az Isten áldja meg szeretett királyunkat, nemzetünknek, az egész társadalmat és minden velünk szövetszett népet és harcoló katonáinkat. (Zajos taps a munkapárton.)

Ezután az ellenzék hivatalos szónokai beszéltek az ülés folytatolagos részéről külön cikkben számolunk be.

Négy ösztöndíj: tizennégy pályázó.

(„Választás” a megyei közgyűlésen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 28.

A Bibich-ösztöndíj megüresedett ösztöndíj-állomásainak betöltése — majdnem minden év tavaszán van a számos ösztöndíjból álló alapon üresedés — a megyei közgyűlésekben mindig egy kis választási hangulatot teremt. A megyei törvényhatósági bizottság tagjai ugyanis ritkán jutnak ahhoz, hogy válasszanak, talán a restauráció, az utolsó általános tisztújítás óta nem választottak mást, mint Bibich-ösztöndíjra pályázó diákokat.

A közgyűlés képe ilyenkor kicsit izgalmasabb, mint máskor. A folyosón aggódó rokonok és szülők igyekeznek még egy utolsó kapacitálással megnyerni az ismerős bizottsági tagok szavazatát és a szűk kis karzaton mamák, testvérek tűnnek föl, várnak feszülten. Így volt ez ma is, amikor négy ösztöndíjállomás betöltéséről volt szó és erre tizennégy pályázó jelentkezett.

A pályázókra vonatkozó javaslatát Schill József főjegyző, a Bibich-küldöttség a következőben tette meg:

— A Bibich-alapítványnál összesen 20 ösztöndíjállás van rendszerezve, melyek közül 4 kizárólagos elsőbbséggel alapítónő mostoha leányai leszármazottainak, három bolgár származású ifjakkak, a fennmaradó 13 hely pedig Arad, Csongrád, Csanád és Békésvármegyei szegénysorsú, jó magaviseletű és jó előmenetelű ifjakkak adományozandó. — A rendszerezett 20 ösztöndíj állomás közül esedőszerint 4 van üresedésben. — A betöltött 16 állomás közül 2-nek élvezetében rokonok, 2-nek élvezetében bolgárok, 12-nek élvezetében pedig aradvármegyei szegénysorsú tanulók vannak. A végrendelet és az előbehozottak szerint tehát az üresedésben lévő 4 ösztöndíj állomás közül 2-re rokonoknak, 1-re pedig bolgár származású ifjakkak, ha ilyen pályázók vannak, kizárólagos elsőbbségű igényük van. A fennmaradó 1 állomás pedig a törvényhatóság által az igényjogosult többi pályázók egyikének adományozandó. A pályázatok elbírálása alkalmával megállapították, hogy rokon, avagy bolgár származású pályázó nincsen. Ilyen kizárólagos elsőbbségű igényű bíró pályázó hiányában javasoljuk, hogy a rokonoknak fenntartott 2 és a bolgároknak fenntartott 1 ösztöndíjállomás is más igényjogosult ifjuval töltsék be, azon kikötéssel mindazonáltal, hogy a legközelebb megüresedő helyek közül 2 rokonoknak, 1 pedig bolgár származású ifjakkak adományozandó. A jelentkezett 14 pályázó közül 12 aradvármegyei ifju, 2 pedig és pedig a jegyzék 13. és 14. pontja alatt felsorolt pályázók más vármegyeiiek. Miután elégséges aradvármegyei-

beli pályázó van, a jegyzék 13. és 14. folyó szám alatti Kovács Dezső és Gerzsenyi Károly figyelembe nem vehető. Aradvármegyei pályázó összesen 12 van, akik közül három és pedig Fejér János, Károssy Ferenc és Heppes Aladár nemesi jogcímen pályáznak. Fejér János és Heppes Aladár pályázatát az adományozásnál leendő figyelembe vétel végett javaslatba nem hozhattuk. Miután nevezettek tanulmányi előmenetele nem felel meg a végrendelet és az ösztöndíj szabályzat követelményeinek. Károssy Ferenc az aradi kir. főgymnasium II. osztályába járó tanuló úgy magaviselet, mint tanulmányi előmenetel tekintetében megfelel az előírt követelményeknek. Miután nemesi származása okmányokkal igazolva van a ennél fogva, mint szegénysorsú és tanulmányainak folytatására módokban szűkölködő magyar nemes a végrendelet értelmében más pályázókkal szemben előnyben részesítendő: javasoljuk, miszerint az egyik ösztöndíjállomás kizárólagos elsőbbséggel Károssy Ferencnek adományoztassék.

A fennmaradó 9 pályázó közül Valerián Károly a folyó tanévben előmenetelt ki nem mutatván; Dippold Jenő tanulmányi előmenetele pedig nem lévén kielégítő, ez a két ifju javaslatba hozható szintén nem volt. Szilbereisz József, Mohos Zoltán, Gömöri Lajos, Nádrai Andor, Szathmáry Zoltán, Gömöri Károly és Ember Gyula pályázata az előírt követelményeknek megfelel, amiért is az ösztöndíj adományozásánál figyelembe jöhetnek. Nádrai Andornak az a kérése, hogy mint konvertita, a végrendelet értelmében előnyben részesíttessék, tekintetbe nem vehető, mert római katolikusnak születvén, nem konvertita. A pályázók tanulmányi előmenetelét, családi és vagyoni helyzetét mérlegelve, javaslatba hozza a Bibich küldöttség, hogy a választás útján betöltendő három ösztöndíjállomás közül egy-egy ösztöndíj Szilbereisz József, Gömöri Lajos és Nádrai Andornak adományoztassék. Negyedik helyen Mohos Zoltánt jelölte a bizottság.

Károssy Ferenc nemesi jogon egyhangúlag megválasztatván, a másik három hely betöltésére Urbán Ivan báró főispán elrendelte a szavazást. A szavazásvezető küldöttségeket Várárhelyi, Dezső és Jánosi Béla vezették. Összesen 161 szavazatot adtak be ebből

Szilbereisz József	128
Gömöri Lajos	121
Nádrai Andor	107 szavazattal

nyerte el az ösztöndíjat. Szavazatot kaptak még Mohos Zoltán 45, Ember Gyula 20, Szathmáry Zoltán 2.

Az eredmény kihirdetése után a bizottsági tagok nagyobb része távozott és csak kevesen haligatták végig a közgyűlés hátkelvi tárgyait.

A főrendiház ülése. A főrendiház ma délután 4 órakor ülést tartott Jósika Samu báró elnöklésével. A főrendeket belső ügyek elintézésére hívták össze. Az igazoló-bizottság jelentése alapján a főrendek sorába iktatták Tisza Lajos grótot és Batthány Gyulát. Ezután felolvasták Frigyes főherceg választát, a főrendek üdvözlétére, Tisza István gróf kéri, hogy mivel a Ház ma valószínűleg elfogadja az új néptörvényjavaslatot és az ország ezen áldozatkészsége sürög: a főrendiház a javaslat tárgyalására mielőbb üljön össze. Előző javaslatára a legközelebbi ülést szorosan délutánra tűzik ki. Az ülés ezzel véget ért.

Félmillió malomtűz Aradon.

(A sertéshizláló malma porig égett. — Gondatlanság vagy bűnös tett? —
Nagyobb liszt és gabonakészlet nem pusztult el.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 26.

Az Aradi Sertéshizlalda részvénytársaságának a Pécskai-úton lévő gőzmalma ma délelőtti kigyulladt és a tűz következtében a benne felhalmozott tengeri-készletekkel, gépberendezésekkel, őrléményekkel, zsákokkal együtt teljesen elpusztult. A malmokra tudvalevőleg különös gondot vigyáznak, és legszűkebb nyomozás indult meg azonnal, nem-e bűnös kezek gyújtották-e fel a gőzmalmost. A nyomozás ezt nem állapította meg, ellenben alig szenved kétséget az, hogy gondatlanság idézte elő a tüzet és ezzel a malom pusztulását.

A tűz keletkezése.

Délelőtti háromnegyed tízkor vették észre a malomban dolgozó munkások, hogy a gépházban tűz támadt. A malom szombat estétől ma reggelig nem működött, és mikor ma reggel a munkások hozzá akartak fogni a gépek megindításához, konstataáltak, hogy a motor nem funkcionál. A gázerőre berendezett üzemenél gázfejlesztésre volt szükség és ekkor követhetett el a munkások valamelyike olyan hibát, amely a tűz kitörését eredményezte. Tíz óra előtt néhány perccel azt látták, hogy a gépház tetejéről lángok törnek elő. Azonnal telefonáltak a tűzoltóságnak, amíg a tűzoltóság megérkezett, addig a munkások hozzáálltak, hogy megmenték, ami menthető. Több zsák lisztet gyorsan kihordtak a malomból, néhány gépszíjat leszedtek, egyúttal a Minima készülékekkel megkísérelték, hogy eloltás a tüzet, de csakhamar belátták, hogy ez meddő munka, és azért inkább csak a mentésre fordítottak gondot. Szerencsétlenségükre a tűzoltóságnak tévesen jelezték a tüzet, ami bizonyos idővel késleltette a tűzoltók érkezését. Azt telefonálták ugyanis, hogy a Csálai szőlőtelepen támadt a tűz. Minthogy ezmár nem tartozik Arad kerületéhez előbb engedélyt kellett kérni a rendőrségtől, hogy a tűzoltóság kivonulhasson. Az engedélyt a főkapitány természetesen megadta és ezután a tűzoltóság nagy apparátussal azonnali elindult ebbe az irányba. Csak utközben tudták meg, hogy nem a csálai szőlőtelepre, hanem a Pécskai útra kell menniük, és az amugy is rendkívül hosszú ut félreértés következtében még tovább tartott. A rendőrség részéről Greén Nándor főkapitány, Berecz Ferenc rendőrkapitány, a bünygyi osztály vezetője, Moldován Odón ügyeletes rendőrhadnagy és több detektív rögtön kisiettek a tűz színhelyére.

Elpusztult a malom.

Körülbelül háromnegyed óráig tart az ut a város belsejéből a sertéshizlalda malmáig, és e hosszú idő alatt isszonyatos gyorsasággal terjedt a tűz a malomban. Mikor a tűzoltóság Stankovics Milos parancsnok vezetésével megérkezett, már szó sem lehetett arról, hogy a malom épületét megmentés, minden erővel csak azon kellett dolgozni, hogy a tűz továbbterjedése meggátolható legyen. A gépházból ugyanis, amelynek tetőzetén először támadt a tűz, a lángnyelvek néhány pillanat alatt átsaptak a malom épületébe és teljesen lángba borították azt. A malom teteje nemsokára beszakadt, a tűzfalakat is szétnyomta a hatalmas tűzvész, a vastag falak több helyütt behorpadtak, a hátulsó fal pedig szintén teljesen kidőlt. Ilyen állapotban találták a rendőrség emberei a mal-

most. A csálai telepről nagyszámu katonaság is sietett a mentési munkálatokhoz, igen sok ember foglalatzkodott az égő épületek körül, és minthogy minden pillanatban történtek falbeomlások, rendkívül elővigyázatosan kellett eljárni, nehogy a beomló faltörmelékek és lezuhanó gerendák emberéletben is kárt tegyenek. Elfojtani a tüzet már nem lehetett, a mentők munkája már csak arra szorítkozott, hogy a malomtól balra lévő fából készült raktárakat megmentés. Alig egy méternyi távolság választja el a malmot a raktároktól, amelyek gabonával voltak tele, és így óriási kár lett volna, ha a raktár is a tűz áldozata lesz. Emberfeletti erőlködés után sikerült a tüzet annyira lokalizálni, hogy nem terjedhetett át a szomszédos raktárakra, amelyekből időközben sikerült egybéként kihordani a bennük felhalmozott készleteket. A malomtól jobbra Vámos Antal igazgatónak magánlakása van, ezt az épületet a tűz nem fenyegette, minthogy a szél nem fujta erre felé az égő zsarátnokokat.

Még a késő délutáni órákban is erős munkája volt a tűzoltóságnak. Egymásután hordták ki a malomból a megüszkösdött, nagy gerendákat, amelyeket lassan emésztettek a piros tűznyelvek. Az épület előtt levő kis mezősségen helyezték el a gerendákat, és idehordták ki százszámra a leégett zsákokat is, amelyek természetesen mind teljesen hasznavehetetlenné váltak. Csak rongyos, fekete foszlányok maradtak meg a vadonatúj zsákokból, amelyeknek pusztulása szintén tetemes kárt jelent. A malomnak csakán égnek meredező három tűzfala között pedig menthetetlen elhamvadt a benne lévő tengeri-készlet. Körülbelül hatvan-hetven zsák tengerit sikerült csak kihozni az égő malomból, de ezt is csak füstös, kormos állapotban, úgy hogy használni nem lehet.

A telep igazgatója, Vámos Antal tegnap a fővárosba utazott és így az ő távollétében nem sikerült pontosan megállapítani, hogy mennyi kára van a sertéshizlaldának. A malomban körülbelül két és félhárom vagon tengeri volt felhalmozva őrlés céljából és ennek a mennyiségnek nagyobb része a katonaságé, csak kisebb részét teszi az, amely a részvénytársaság sajátja. A tengerin kívül elpusztult a malom egész berendezése, továbbá kevés mennyiségű puza és őrléményt.

Mi okozta a tűzvészt?

Greén Nándor főkapitány és Berecz Ferenc a bünygyi osztály vezetője, valamint a detektívek mindjárt a helyszínen megkezdtek a nyomozást és résztvevő anyomozásban Moróczy Dénes királyi ügyész is, minthogy belügyminiszeri rendelet mondja ki, hogy malomégésről azonnal értesíteni kell az ügyészséget is. A nyomozás eredményéről Berecz Ferenc rendőrkapitány a következőket mondotta el az Aradi Közlöny munkatársának:

— A legesekélyebb jelet sem találtuk, amely amellelt volna, hogy szándékos bűncselekmény idézte elő a tüzet. A malmot állandóan katonaság őrizte, szombat estétől ma reggelig szünetelt a munka, csak ma akartak újból hozzáfogni, amikor észrevették, hogy a motort nem lehet megindítani. Idegen ember nem járhatott a malomban és teljesen kizártnak látszik, hogy gyújtogatás, vagy rob-

banás okozta a tüzet, ellenben a gondatlanságot meg lehetett állapítani. Roske János gépész dolgozott a gépházban, Lovász Mihály két gépápoló napaszámossal a gázfejlesztő készüléknél. Mikor látták, hogy a motor nem akar megindulni, azt hitték, hogy a gázfejlesztőben van a hiba. Ekkor kinyitották a készülék tetejét, amely a szén beöntésére szolgáló nyílás és ott gyújtották meg. A negyven centiméter átmérőjű nyíláson kiömlött a gáz, amely égni kezdett, áttűzesítette a mennyezetet, úgy, hogy a nagy hőségtől a mennyezetben lévő gerendák, szarufák tüzet fogtak és innen keletkezhetett a tűz. Robbanás nem történt, még a gáz sem robbant. Megjegyzendő, hogy a gázfejlesztő készüléken van egy külön kémcsap, amely a gáz vizsgálatára szolgál, de ahelyett, hogy itt gyújtották volna meg, a felső nyíláson gyújtották meg és ezzel gondatlanságot követtek el. Az áttűzesedett mennyezet nemsokára lángot fogott és szédületes gyorsasággal terjedt a tűz. A tűzvizsgáló, amelyen Nachtnébel Odón főmérnök és Sikorszky István iparfelügyelő is résztvettek, ugyszólván kétséget kizáró módon állapította meg, hogy a tűz a fenti módon keletkezett. Ismétlem, a legcsekélyebb jelet sem találtuk szándékos bűncselekménynek, vagy külső beavatkozásnak, de a nyomozást természetesen azért még folytatjuk és a nyomozás adataira támaszkodva fogunk majd csak a szakértők végleges véleményét adni a tűz keletkezésének okáról. Véleményünk szerint közeli fél millió koronát tesz ki az az érték, amely a tűzvész folytán elhamvadt.

A sertéshizlaldatelep káráról Kintzig János, a részvénytársaság igazgatója a következőket mondott: az Aradi Közlöny munkatársának:

— Most dolgozunk azon, hogy pontosan megállapítsuk, mekkora kár érte a tűzvész folytán a részvénytársaságot. Egyelőre még nem lehet pontos számot mondani, de az én nézetem szerint százhatvan-százhetvenezer koronánál nem nagyobb a bennünket ért kár. Az elhamvadt tengeri mennyiségnek tulajdonképpen nagy része a katonaságé és csak őrlés céljából volt a malomban.

Ma Aradon azt beszéltek, hogy a sertéshizlaldatelep igazgatósága néhány nappal ezelőtt névtelen levelet kapott, amelyben bejelentették, hogy a malmot nemsokára fel fogják gyújtani. Ez a híresztelés azonban nem bizonyult valósnak, mert úgy a bünygyi osztály vezetője, mint a részvénytársaság igazgatói kérdésünkre azt a választ adták, hogy ilyen levél létezéséről mitsem tudnak.

A leégett gőzmalom értesülésünk szerint az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál és a Generali biztosító intézetnél fél millió koronára volt biztosítva.

A munkapárt értekezlete. Budapest-ről jelentik: Az országgyűlési nemzeti munkapárt ma este Khuen-Héderváry Károly gróf elnöke alatt ülést tartott, amelyen az országgyűlés tartamának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Tisza István gróf kijelentette, hogy az ellenzék módosításokat fog beadni, ezeket előzékenyen kell fogadni és ha súlyosabb aggályok nem merülnek fel, úgy az ellenzék módosításait el is fogadják. Néhány kisebb javaslat elfogadása után az ülés véget ért.

Sebesültek orosz kórházakban.

Az orosz sebesültek sorsa.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 26.

Az Oroszországban utazó amerikai német állampolgár, akinek tollából már több rendkívül érdekes cikk jelent meg az Aradi Közlöny hasábjain, újabban a következőket írja Szentpétervárról:

Az orosz lapok legutóbb megtámadták a hadügyminisztert, mert egy török foglyokból álló transzportot orvos nélkül hagytak. A négy-száz foglyot egész egyszerűen teherkocsikba zárták s sem ételt, sem italt nem adtak nekik a huszonnégy óráig tartó utazás alatt, sőt még friss levegőt sem szívhattak az idő alatt. Amikor a fogolytranszport megérkezett rendeltetési helyére, a teherkocsikban sok hulla volt: a foglyok kútages tífuszban pusztultak el utközben.

Alig engednek nekik időt a kórházakban ahhoz, hogy némileg összeszedjék magukat. Hogy helyet csináljanak az orosz sebesülteknek, rövid idő alatt könyörtelenül tovább szállítják őket. A kórházakban nem részesítik őket a kellő ápolásban. Élelmezésük egyforma: reggel híg tea fekete kenyérrel, délután káposztaleves, néha hússal, többször hús nélkül, este ismét tea és kenyér. Ha asszonyok valami frissítőt, vagy ételt visznek be a fogoly sebesülteknek, másodszor már nem ereszti őket a kórházba. Egy moszkvai hölgy beszélt nekem, hogy egy alkalommal a kórházban megigazította egy sebesült német párnáját s homlokáról letörölte a verítéket. A dolgot észrevette egy szanitéc, őt kiutasították s soha többé nem engedték be a kórházba. A hölgy azonban nem nyugodott ebbe bele s több más hölgygyel együtt az ügy miatt kihallgatást kért Szergeusz nagyherceg özvegyénél. A nagyherceg özvegye, Erzsébet nagyhercegnő, hesseni nagyhercegnő Moszkvában a nép ajkán jótekonysága és áldozatkészsége miatt úgy él, mint egy angyal. Ő a védnöknője a moszkvai kórházaknak s amint mondják, mindent megtesz, hogy a sebesülteknek lehetőleg jó dolguk legyen. A hölgyeket azonban nem fogadta hanem adjutánsa útján tudatta velük, hogy ez ügyben a legjobb akarat-mellett sem tehet semmit, mert a tekintetben Pétervárról rendelkeznek.

A kiewi amerikai Vörös Kereszt kórház főorvosa beszélt nekem, hogy azért van olyan rengeteg sok súlyosan sebesült orosz, mert nem nyújtanak nekik a harc téren mindjárt orvosi segítyt. Nincs elég orvos és betegápoló a helyszínen.

Ezzel összefüggésben hadd álljon még itt, amit nekem a moszkvai nők a polgári foglyok bánásmódját illetőleg mondott. Egy optikai cég tulajdonosát, egy német, s dr. L., az osztrák segélyegylet elnökét, ép úgy, mint néhány előkelő német származású moszkvai kereskedőt, S-t, F-t, és Sch. igazgatót Orenburgba internálták. Az osztrák segélyegylet vagyonát zár alá vették. A fenti urak valamennyijét megbilincselve szállították el s többen közülük utközben belepusztultak a szenvedésekbe. F. és S. hulláját aztán visszaszállították Moszkvába. Elmondotta a hölgy nekem, hogy több jótekonyságú posztócipókat, kendőket, alsóruhákat és keztyűket adott a

foglyoknak, de alighogy elhagyták Moszkvát, a kísérők elszedték tőlük a holmikat. Ezzel szemben tény azonban az is, hogy némelyik fogolytáborban nagyon tisztességesen bántak a foglyokkal.

Érdekes képet vett a mai Oroszországra az is, hogy milyen viszonyok uralkodnak a vasutaknál. Egyik mulatóban egy ismerősöm bemutatta az orosz államvasut egy magasrangú tisztviselőjét, K. urat, aki ép valami ellenőrző-körutról tért vissza Finnországból és elmondta, hogy szinte lehetetlen rendet csinálni abban a zürzavarban, amely a vasutnál uralkodik. A vasuti tisztviselő egész szabadszájúan beszélt, sőt még kifogásolta azt is, hogy az orosz sajtóra szájkosarat tesznek, ahogy a közlekedésügyi minisztériumban uralkodó zavaros állapotokról akarnak szólni. K. ur kifejtette, hogy milyen nagy áldás lenne, ha Ruchow közlekedésügyi minisztert kidobnák a kabinetből, de miután ő állását Nikolajevics nagyhercegnek köszönheti, egyelőre nincs remény erre. A bucsunál még kijelentette a vasuti tisztviselő, hogy jó volna, ha a világ a semleges sajtó útján értesülne arról, hogy milyen szerencsétlen rendszer s milyen káros korrupció uralkodik az orosz vasutügyi minisztériumban. Ruchow felelős a háború sok balsikeréért.

Végre mégis sikerült nekem a Pétervári kiewi gyorsvonatra, amelyet valósággal megszoktak rohanni, egy jegyet szereznem. Utközben abban a szerencsében részesültem, hogy az étkezőkocsiban szemben ültem a prazumptív trónörökös Alexanderovics Pál nagyherceggel. A nagyherceg, akiről azt mondják, hogy az orosz hadsereg egyik legmerészebb és legjobb lovasa, bottal járt s bicsegett. Azt mondják, hogy egy lovasattaknál leesett lováról s lábán megsebesült.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Ítélet a körösbökényi

járásbírók ügyében.

(Megintés, rosszallás, feddés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, április 26.

A nagyvárad kir. tábla fegyelmi tanácsa ma hozott ítéletet abban a fura fegyelmi ügyben, amelyre okot a körösbökényi járásbírák egymásközi háborúsága adott.

Mint megírjuk, a körösbökényi vezető járásbíró, Schwester és a járásbírók tagjai, Zamaróczy és Buday járásbírák közt nem volt meg a kívánt egyetértés, annyira nem, hogy végül is Schwester fegyelmi feljelentést tett az alájarendelt járásbírák ellen, akik maguk részéről viszont a fegyelmi tárgyalás során vádaskodtak a vezető járásbíró ellen. Schwester ellen az volt a kifogás, hogy a kiszállásokat a maga számára foglalta le, a börtönőröket saját céljaira használta fel s hogy hivatalos teendőit nem végezte. Zamaróczy vezetőjárásbírájáról tiszteletlenül nyilatkozott, őt „főkiszállás-mesternek” nevezte, vele szemben nem viselkedett bírósági illő módon, végül Buday ellen az volt a vád, hogy rokonai ügyében ítélkezett, adósságokat csinált s Schwesterrel tiszteletlenül nyilatkozott.

Mint ismeretes, Skultéty dr. főügyész helyettes mindhárom bíró megbüntetését s elhelyezését kérte, a tábla fegyelmi tanácsa azonban ma hozott ítéletében Schwester megintette, Budayt rosszallásra, Zamaróczyt pedig feddésre ítélte. Schwester megnyugodott, Buday és Zamaróczy, továbbá Skultéty főügyész helyettes felelősek az ítélet ellen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Rózsa S. Lajos, a magyar királyi Operaház művészeinek felléptével „Rip van Winkle” operette.

Szerda: Rózsa S. Lajos, a magyar királyi Operaház művészeinek felléptével „A Kornevillei harangok”, operette.

* A színház hírei. Rózsa S. Lajos vendég-szereplése kedden kezdődik az aradi színházban. A nagy kir. Operaháznak ez a megleghangú enekművésze, két legkedvesebb szerepét játssza: az aradi közönség előtt és úgy a „Rip”, valamint a „Kornevillei harangok” bő alkalmat nyújtanak a vendégművésznek, hogy tüneményes baritonja teljes fényében ragyogva érvényesüljön, mindkét operett többi szereplőit a társulat elsőrendű tagjai kezeiben vannak. A 38-as gyalogezred zenekara a színházi előadásoknál. Rózsa S. Lajos fellépése, ami ugyaszoivan az idei szini idény legnagyobb eseménye, szükségessé tette, hogy a két operette előadást teljes zenekarral adja elő a társulat, és így a színházi zenekart kiegészíti a házi-vezet zenekara, ami lehetővé teszi, hogy a közönség a két operette minden zenei szépségét élvezhesse. Dióssy Nusi vendég-szereplése. Dióssy Nusi, aki csak rövid ideje távozott el körünkől, hogy oszlopos tagja legyen Budapest legelső színházának, ahol napról-napra legszebb diadalait aratja, eljön hozzánk a hét folyamán három előadásra. Dióssy Nusiról fölülegesen hízelgő szavakkal megemlékezni, hiszen az egész város öméri és szereti, mert ő a Budapesti van is, — azért ő csak aradi marad, kinek a fellépése elő nagy érdeklődéssel néz a közönség. A három előadás egyike lesz a „Zsuzsika” címszerepe, melynek óriási erkölcsi és anyagi sikere az ő nevéhez fűződik. A másik két operette Dióssy Nusi legkedvesebb szerepei közé tartozók. „A Nemtudomka” és a „Cigányprimás” vezérfőszerepei, a többi szereplők maradnak a régiak.

* Titokzatos éjféli. (Két nagy dráma az Urániában.) Egy könnyelmű ifjú történetének lehetne nevezni azt a pompás drámát, melyet a színház tegnap nagy siker mellett mutatott be. Az élet termeli ezeket az alakokat, mintegy tollára az írónak, sohasem fogynak ki és mégis mindig új jelenségekként bukkanak fel. A mai drámában is egy ilyen bűnös fiatal urral van dolgunk, a ki magához veszi egy halott pénzét és nem törődik vele, ha e miatt ártatlan emberek kerülnek bajba. De a földi igazságszolgáltatás ereje egy apró ponton megfogja a bűnöst és az igazi tényállás kiderül. A dráma művészi finomságokkal vezet bennünket végig a bonyodalmon és egyre fokozódó érdeklődésünk ki van elégítve a bűnös leleplezésével. — A második dráma az aranyéhes ember történetét adja, telve a szenvedések keserűségeitől, a család aranyát akar találni és nem józanodik ki semmitől sem. — A sors bolondja Schildkrauttal az Urániában. 5

* „Az U. 9. hőse” — az Apollóban. (Psilander a legújabb Nordisk-drámában.) A nagy világháború egyik legizgalmasabb fejezete, a németek tengeralfatti blokádjá, amelyről szóló híreket nagy érdeklődéssel várja a világ, rendkívül eredeti moziképen jut el hozzánk. A rettegett német buvárhajó, az U. 9. hős kapitányának történetét eleveníti föl ez a nagy-szerű dráma, amely élethűen adja vissza a tengeralfatti háború izgalmas lázait. Főlőtte értékes alkotása ez a kép a háborús moziművészetnek. Az Apolló-színház ezzel a képpel egy műsoron mutatja be kedtől kezdve a legújabb Nordisk-drámát: A bibliai embert. Sok mély-ség, életfilozófia és meleg szín van ebben a gyönyörű drámában, amelynek főszerepét Psilander játssza kiváló művészettel. A két nagy mozi-szenzáció páratlanul érdekesé teszi az Apolló új műsorát. — Az előadások pontosan 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Az előadások nem folytatódások.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Nem terjesztették föl kitüntetésre a hős honvédeket.

(Hazai honvédelmi miniszter érdekes nyilatkozata. — Megszavazták a néptőlke-lői törvényt. — Rakovszky István visszavont indítványa. — Sorozzanak-e ma-gyarokat a galíciai ezredekbe?)

Távirati tudósítás.

Budapest, április 26.

A képviselőház mai első rendes ülése a parlament legszebb napjaira emlékeztet. Fenséges, a nagy időkhöz méltó volt és az elhang-zott felszólalásokban komoly érvek, komoly gondolatok nyertek kifejezést a mindent egy-beolvasztó hazafias lelkesedés tüzei között. Az ülés első részét Tisza István gróf nagykon-cepciója, ehhez a kivételes erejű államférfiúhoz méltó beszéde töltötte be és a miniszterelnök kijelentéseinek hatása alatt állt a Ház mind-végig. A délutáni ülésnek azonban újabb ér-dekeessége is volt: Hazai Samu báró szenzáció erejével ható nyilatkozata arról, hogy miért vannak aránytalanul kevesebben kitüntetett honvédek, mint hős honvédek.

A Ház ülésének arról a részéről, amely a honvédelmi miniszter első felszólalása után kö-vetkezett ez a tudósításunk szövege:

Az ellenzék szónokai.

Bakonyi Samu a függetlenségi párt nevé-ben szólalt fel a javaslatokhoz. Soha ellenzéki párt nehezebb helyzetben nem teljesítette tör-vényhozói kötelességét, mint most. Az ellenzé-ket ma is nagy ür választja el a kormánytól és pártjától, mert orvosulatlanul vannak azok a súlyos alkotmányjogi sérelmek, a melyeket a kormány elkövetett. Mostani elhatározásában az ellenzéket a felelősség fokozott súlya vezette és nem fognak kiejteni egy szót sem, a mi az ellenség táborában azt a reményt kelthetné, hogy az ellentállásnak elszántságában ebben a nemzetben csak egy pillanatra is ingadozás van. (Zajos helyeslés az ellenzéken és a mun-kapárton. Nem lehet egyetlen egy párt, egyet-len egy képviselő, a ki elzárkózhatnék ama kötelesség teljesítése elől, hogy a mikor az állami lét alapfeltétele: az ország területi in-tegritása van veszélyeztetve, egy lélekkel, egy szívvel meg ne hozza a kellő áldozatkész-séget.

Andrássy Gyula az áldozatokról.

Bakonyi Samu után Andrássy Gyula gróf szólalt föl. Beszédét azzal a megállapítással kezdi, hogy az emberfeletti háborúban mi és szövetségeseink bizonyultunk erősebbeknek. A győzelem eddig kétségtelenül a mienk. Katonai-lag is jól állunk és szövetségeseink hatalmas sikereit mindenkinek el kell ismerni. A teljes győzelemig természetesen még hatalmas munka van hátra. Ne felejtjük el, hogy hazánkban, bár csak egyetlen kis sarokban, ellenség van és Galícia egy részét is az oroszok elfoglalva tartják. Nemcsak a pragmatika szankció alap-ján kell védenünk Galiciát, hanem azért is, mert Magyarország védő bástyája. Erdőnkét a legvégsőig kell latba vetnünk és ezért az ellen-zék a legszélsőbb áldozatokra kész. De nem vállalja a felelősséget azért, hogy vajjon ezek az áldozatok okvetlen szükségesek voltak-e a kitűzött cél elérésére. A felelősség itt a kormányt illeti, mert az ellenzék csak megadni köteles azt, amit a cél érdekében kérnek. Meg-mutatjuk, hogy ha hazánk veszedelmében van: a magyarok pártkülönbség nélkül egyetértenek a győzelem érdekében. Határozott akarattunk, hogy a veszedelmet elhárítsuk bármily áldoza-tok árán. A javaslatot elfogadják.

Előbb a felmentettek, azután fiatalok.

A következő szónok Rakovszky István néppárti szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy a háborúban a magyarok már emberfeletti erőt adtak a hazáért. A honvédelmi miniszter nagylelkűségéhez fordul és kéri, hogy a legitímabb korosztályok sorozásánál a legnagyobb előrelátással legyenek és iskolából alig kikerült ifjakat csak igen szigorú orvosi ellenőrzéssel so-rozzanak. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a 42–50 évesek sorozása előtt eddigi alkalmatlanokat, vörös keresztéseket, miniszteriumban, ban-kokban fölmentetteket, hadtápnál al-kalmazottakat képezzék ki frontszol-gálatra és alkalmazzák a harcúterén.

Simon Elemér előadó kimutatja, hogy a vörös keresztűek csak tizen-heten vannak a katonai szolgálat alól felmentve és ezek itt nélkülözhetet-lenek.

Hreljanovics Guido a horvátok nevében deklarációt olvas fel, amelyben kifejti, hogy a horvát nemzet mindig hű volt királyához.

Juriga Nándor kiemeli a tót katonák hő-siességét. A tótok vitézül küzdenek, pedig tudják, hogy ezzel feltartják őket, a szlávok a szláv áradatot.

Zboray Miklós után nagyatádi Szabó Ist-ván beszélt, amire az elnök az általános vi-tát bezárta és egyórai ebédszünetet rendelt el.

Hazai Samu a hős honvédek mellő-zéséről.

Délután 4. órakor Beöthy Pál el-nök az ülést újból megnyitja.

Hazai Samu báró honvédelmi mi-niszter reflektál az elhangzott felszó-lalásokra. Nem kételkedik abban, hogy a javaslatot elfogadják, mert ebben az országban mindenki ezzel a háborúval él és hal, melyet a nagyha-talmak zúdítottak ránk. Foglalkozik a háborús jelenségekkel és arra a vádra, hogy a magyar honvédek aránytala-nul kevés kitüntetést kaptak, meg-jegyzi, hogy reggen észlelte ezt maga is és vizsgálatot indított, mert a magyar honvédek kitüntetése nem volt arányban hősi tetteikkel. Meg-állapította a vizsgálat során, hogy a hadsereg főparancsnoksága ebben nem hibás; az egyes honvédparancsnoknál volt a hiba, akik nem vettek maguknak táradtságot a kitüntetés terjeszté-sekre. Miután rendeletet adott ki erre, (Zajos helyeslés) azóta a helyzet ja-vult, de az aránytalanság még most is észlelhető, tehát vigyázni fog és az esetleges méltánytalanságokat a há-boru után is hajlandó reparálni. Rakovszky István felszólalására ünne-pélyesen kijelenti, hogy a sorozások-nál vigyázni fog a fiatalok és öregek testi képességeire. Kéri Rakovszkyt, vonja tehát vissza javaslatát. Ajánlja

a törvényjavaslat elfogadását. (El-jenzés.)

Rakovszky István újabb felszólalásában előadja, hogy a honvédelmi miniszter kijelen-tései kielégítették őt és határozati javaslatát visszavonja.

Elfogadták a törvényjavaslatot.

A Ház ezután a törvényjavaslatot általá-nosságban elfogadja.

A részletes tárgyalás során a címnél Ba-konyi Samu módosítást ajánl, hogy a törvény csak a jelen háborúra vonatkozzék.

A Ház elfogadja a módosítást, valamint a hasonló módosításokat minden szakasznál.

Polónyi Géza módosítást ajánl, hogy kife-jezetten csak a tizennyolc évet betöltötteket le-hessen sorozni.

Hazai Samu báró megnyugtató felszólá-lása után Polónyi visszavonja indítványát.

A törvényt ezután részleteiben is elfogadták.

Károlyi Mihály a galíciai hadtestek magyar kiegészítése ellen.

Ezután következett a magyar népfelkelők-nek galícia és bukovinai hadtestek kiegészíté-séhez való felhasználásáról szóló törvényjavas-lat tárgyalása, amelyhez Károlyi Mihály szólalt fel először és a legerősebben kikelt a javas-lat ellen, amely Magyarország szuverenitását sérti. Tiltakozik magyar népfelkelőknek osztrák ezredekbe beosztása ellen. Általános szem-pontból nem riad vissza a szükséges áldozatok-tól, de az intéző tényezők gondolhatnának arra is, hogy ne hiányozzanak a lelkesítő momen-tumok. Miért csak a szerkesztőségek adjanak magyar lobogókat csapatainknak? A javaslat megszavazása a nemzeti szemponton kívül az 1867. XII. törvénycikkbe is beleütközik, mert sérti a paritást. Károlyi pártja nevében kívánja a magyar hadseregben a nemzeti jelleg kidom-borítását. A javaslatot nem szavazza meg. (Taps a szélső baloldalon.)

Ráth Endre hasonló szellemben történt fel-szólalása után

Miért nincs magyar hadtest-parancsnok?

Polónyi Géza szerint a függetlenségi párt sohasem szavazta meg a közös hadsereg szük-ségletét, tehát ezt sem szavazhatja meg. A hatvanhetes törvények ilyen megsértése a nemzeti garancia teljes csődje. Miért nem állt össze az osztrák parlament, hogy ilyen törvényt Ausztriával együtt szavazzuk meg? Ausztria mindig szüksége van a magyar áldozatkésziségre. Gondoskodja-nak magyar lobogókról, jelvényekről a hadse-regben, ahol még a vezetőket is mellőzik. Miért nincs — kérde — magyar hadtestparancsnok? nem megszavazta.

A közös védelem.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a polémiába semmiféle politikai jelleget nem akar bevenni. Bármily tiszteltreméltóak az előtte szólók aggodalmai, ő tisztán katonai szempontból bírálja a kérdést Ausztriának el-foglalt területéből három hadtestet egészíteni ki béke idején. Kettőt pótol most az elfoglalt területek helyett is Ausztria, de a harmadikat nem bírja. Katonai szempontból szükséges ezen hadtest kiegészítése magyar népfelkelőkkel. A miniszterelnök végül kijelenti, hogy hatáskör-rét a parancsoló szükség felelősségét viselve tölti be.

Andrássy Gyula gróf úgy látja, hogy a javaslat ellenkezik az 1867. XII. törvénycikkal, de a közös védelem miatt és katonai okból el-fogadja a javaslatot annál is inkább, mert kü

lönösen szükséges minden ezredbe bevonni a megbízható magyarságot.

A szavazásnál a többség a függetlenségi párttal szemben elfogadta a javaslatot.

Tíz-től—háromig lesznek ülések.

Az elnök jelenti, hogy az ülések időtartama Kluen és társai javaslatot adtak be, mely szerint a Ház délelőtti tíztől, délután háromig tartana üléseit. Holnap egyszerű szavazással döntenek a javaslatról. A holnapi napirenden a mandátum meghosszabbítás, törvényhatósági választás és vicinális javaslatok szerepelnek. Ülés vége este háromnegyed hétkor.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.
(Táviróda, cenzurázva.)

Budapest. „Ausztia-Magyarország hadbaszállása” címen a sajtóhadiszállás három részben ismerteti a hadüzenettel kezdve a mai napig lefolyt eseményeket. Az első rész ma került nyilvánosságra és abból a következőket adjuk:

Julius 25-én Pasic szerb miniszterelnök átadta a szerb válaszigjegyzéket amely a monarchia követeléseinek legfontosabb részeit visszautasította. A szerb kormány tudta, hogy válaszigjegyzéke elfogadhatatlan és ezért három órával a jegyzék átadása előtt az egész szerb hadsereget mozgósították.

Julius 28-án megtörtént a hadüzenet Szerbiának. A hadsereg mozgósítása egy precíz műszer biztonságával működött. Julius 27-én már bizalmas jelentések közölték, hogy az orosz kormány próbamozgósítás ürügye alatt messzemenő hadielőkészületet tett.

Augusztus 2-án orosz csapatok hadüzenet nélkül átlépték az orosz határt és ezzel szemben beállott a „casus foederis” Németországra részére. Augusztus 5-én megüzentük Oroszországnak a háborút. A monarchia öt millió harcossal szembeállt a 17 millió orosz sereg és Szerbia, valamint Montenegró félmillió serege. Segítségre siettek Németország hét millió katonájával. Ezzel azonban egész sor erős ellenséget zúdítottunk magunkra, akik régen irigyelték Németországot. A háboru kezdetkor hetvenhárom francia, hat belga, hat angol hadosztályt vetettek a német határra. Németország száz hadosztályából kilencvenet a nyugati hadszíntéren volt kénytelen felhasználni. Az orosz haderő feltartóztatása a háboru elején legnagyobb részben a monarchiára hárult. Oroszországnak száz hadosztálya volt az európai hadszíntéren, nem számítva a negyven hadosztálynyi népfelkelést, a mellyel később megerősítették hadseregüket.

Páris. A Temps cikket közöl, amely szerint a németek új harcmodora az, hogy tartályokból tojtogató gőzöket bocsátanak a francia hadállások felé, és legutóbbi sikereiket ennek a harcmodornak köszönhetik. A francia katonák ugyanis meglepetve nézik a sűrű gőzfelhőket és e zavarban a német katonák álarccal előrenyomulnak. A Temps felszólítja a francia kormányt, hogy ne elégedjék meg azzal, hogy tiltakozik e harcmodor ellen, hanem felelősen rá hasonló eljárással.

Amsterdam. A Times tengerészeti munkatársa szerint a Dardanelláknál a helyzet változatlan. A megújuló bombázások célja az, hogy megakadályozzák az erődökben a javításokat és ágyupótlásokat. A cikk figyelmeztet a

küzdelem nehézségeire és arra, hogy el kell készülni olyan veszteségekre, amelyek még az eddigieket is felülmulthatják.

Bártfáról jelentik: Bártfán nyugalom van. Egyik haditudósító Boroevics csapatánál járva, megállapítja az orosz offenzíva teljes kudarcát. Tüzérségünk határozott fölényben van, az oroszoknál nagy a municióhiány.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Eperjesről: Az Ondavölgyében ismét élénkség uralkodik. Rendkívül szorgalmas repülőink felfedezték az oroszok magas állásait, mire tüzérségünk rendkívül hatásosan lőtte azt. Egy orosz repülő tüzérségünk leszállásra kényszerített.

Budapest. Gurahumáról jelentik: Az orosz foglyok elbeszélnek, hogy az orosz ujoncokat csak a front mögött képezik ki. A keleti fronton a hadtápműködésben nagy nehézségek mutatkoznak a hiányok utánpótlását illetően. A csapatokhoz beosztott munkásoktagok lázonganak s hazatérni kívánnak.

Páris. A francia szakírók elismerik a németek flandriai és champagne-i sikereit s Joffre generálisszimusz jelentéseiből nagy francia veszteségekre következtetnek.

Genf. A Tribune de Geneve jelenti Párisból: A kamarához törvényjavaslatot nyújtanak be a hadkötelezettségnek a hatvanadik életévig való kiterjesztése iránt.

Kopenhága. A Daily Mail a flandriai eseményekkel foglalkozva kifejti, hogy a jelentésekből az következtethető, hogy a németek az egész Ypern vidék meghódítására töreksznek. Hozzáteszi, hogy a németek Yperntől északra jelentékenyen előrehaladtak. A németek — írja az angol lap — szívós bátorsággal rohamoznak.

Új parancsnokok az aradi dandárnál és a házi ezrednél.

(Henneberg József báró és Pfister Károly ezredesek kinevezése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 26.

Felajthetetlen jelenet lesz mindenki előtt, akik a mult esztendő nagyszerű augusztusának, a mámoros és lelkes kánikula idejének első hetében a vár felszigetén végig nézték a házi ezred hűségeseit és elvonulását. A sapkájukat lengető, virágos puskájukat magasra emelő ezer és ezer hősnék indult, ujjongó katoná frontja előtt kihúzott karddal, sapkáját lengetve a daliás Resch Ferenc tábornok, dandárparancsnok. Mosolygott, nevetett, éljenzett és hoholt, szetreászkat kiáltott az óriási tábor és a legfelsőbb hadur után a szeretett, a népszerű parancsnoknak szolt az ováció. Majd pedig mikor lóra pattant az ideálisan szép férfi és elvonult előtte az ezred végtelen sora, újból kitört a lelkesedés és az énekszóval masírozó bakák legjobb szeretettük volna lovastul levegőbe emelni és úgy körül hordozni. Elvonultak, a vonat vitte őket délre és északra. Az ellenség elé kerültek, rettentő csatákat vívtak, tüzesőbe fűződtek, vérpatakokban gázoltak. Súlyos áldozatokat hoztak, az elsőket követték az újabbak, a frisebbek. Sok minden megváltozott. A hadtudomány elvei, a háboruszkodás módja és eszközei, az ezredet a hadiszerecsene és a sors hányta-vetette, de a bakanóták, amelyeket a Resch dandár, az ő vitéz és imádott parancsnokáról énekelt, változatlanul adta át a ragasz-

kodást, a hűséges szeretet egyik zászlóaljától a másiknak.

A tél elején, a súlyos kárpáti harcokban aztán beteg lett a dandárnok. Fülbaja miatt haza kellett jönnie és itthon az orvosok minden tudománya hiába való volt, mert a baj olyan erővel támadta meg a daliás tábornokot, hogy katonai szolgálatra képtelennek minősítették és nyugdíjaztatását kellett kérnie. Harettéről érkezett levelekből tudjuk, hogy a katonái megsiratták. A humanus, jólelkű és magatartásával lelkesítő példát adó parancsnoka távozását fájlalták.

Távozásá után a háziezred váltakozó parancsnokai vették át ideiglenesen a 34. gyalogdandár parancsnokságát, míg most, — mint a hivatalos lap közli — a király Henneberg József báró ezredesét, aki eddig a 46. gyalogezred kötelékébe tartozott, nevezte ki a dandár parancsnokává.

A háziezred parancsnoki állása is betöltetlen volt, mert az ideiglenes parancsnok a belgrádi ütközetben, mikor a vitéz aradiakat rohamra vezette, megsebesült. A király most Pfister Károly ezredesét, aki a Brünckben állomásozó 36. gyalogezrednél teljesített szolgálatot, nevezte ki a házi ezred parancsnokává.

— Vasárnapi hivatalos jelentések. Hoffer altábornagy vasárnap kiadott jelentése így szol: A kárpáti arcvonalon az Oravavölgyben, — Koziava mellett, — új sikert értünk el. Napok óta tartó nagy szivóssággal végrehajtott árkásztámadás után tegnap csapataink rohammal bevették a Koziavától délre eső Ostry-magaslatot. Egyidejűleg sikerült a csatlakozó német csapatoknak az út mentén és az uttól nyugatra előbbre jutniok. Összesen 652 oroszot fogtunk el. Ostrymagaslat elfoglalásával és a Zvinin hegynátnak április elején történt megszállásával a szövetséges csapatoknak immár sikerült az ellenséget az Orava-völgyben mindkét oldalt elfoglalt, hónapok óta szivósan védelmezett erős hadállásából kivenni. A kárpáti arcvonal többi szakaszain itt-ott tüzérségi harc folyt. Galiciában és Lengyelországban többnyire nyugalom volt.

A német nagy főhadiszállás tegnap ezeket jelentette:

Nyugati hadszíntér: Ypera mellett további sikereket értünk el. Az Yperntől északra április 23-án elfoglalt területet ellenséges támaszokkal szemben tegnap is megtartottuk. Odább keletre folytattuk támadásunkat, rohammal bevettük Solaert-majort St.-Julientől délnyugatra, valamint St.-Julien és Kersselaere helységeket és győzelmesen nyomultunk előre Grabenstafel felé. Ezekben a harcokban mintegy 1000 angol elfogtunk és több géppuskát zsákmányoltunk. Egy St.-Julientől nyugatra állásaink ellen intézett angol ellentámadást ma reggel az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett visszavertünk. Liletől nyugatra tüzelésünkkel csirájukban elfojtottuk az angolok támadási kísérleteit. Az Argonneokban Le Four de Pariától északra két francia zászlóalj támadását visszavertük. A Maas-magaslatokon Combrestől délnyugatra a franciák súlyos veszteségeket szenvedtek. Itt támadásba mentünk át és egy rohamban keresztültörtük a franciák több egymásmögött fekvő állását. A franciák éjjeli kísérletei, hogy az elfoglalt területet ismét kiragadják kezünkből, az ellenség súlyos veszteségei mellett megfúszottak. 24 francia tiszt 1600 főnyi legénység és 17 ágyu maradt ezekben a harcokban kezünkben. A Maas és Mosel között egyébként csak déli arcvonalunk egyes pontjain került a sor közelharcokra, amelyek Aillynél még nem értek véget. A Bois d'

Preteben a franciák egy éjjeli támadása meg-
hiusult. A Vogézekben tegnap is akadályos-
ta az erős köd a harci tevékenységet.

Keleti hadszíntér: A helyzet keleten vá-
ltozatlan. Az oroszok két gyengébb támadását
Ciechanovtól nyugatra visszautasítottuk. Vála-
szul az oroszok által a békés Neidenburg vá-
rosra dobott bombákra, Bialystok vasuti cso-
mópontjára ismét 20 bombát hajítottunk.

— Kiténtetett aradi honvédhuzártisz-
tek. A hivatalos lap mai száma aradi vitéz
tisztok kiténtetéséről ad hírt. **Korbuly László**
a 3. honvédhuzárezred főhadnagya az ellen-
ség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes
magatartása elismerésül a **hadidiszitményes**
3. osztályú vaskoronarendet kapta. Megjutal-
mazása az annak a páratlan vakmerőséggel
és önfeláldozással véghezvitt haditettnek, amely-
ről **Molnár Ferenc** a sajtóhadiszállásról terje-
delmes cikket írt és olyan magas kiténtetés,
amit rendszeren csak ezredesek, alezredesek, ör-
nagyok kapnak és a legkritikább esetek közé tar-
tozik, hogy főhadnagyt ékítsenek fel a vas-
koronarenddel. Ugyanazok a hivatalos lap mai
száma jelenti, hogy az ellenséggel szemben
vitéz magatartásuk elismerésül **Halmay Bar-
nabás** 12. huzárezredbeli főhadnagynak a ka-
tonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítmény-
nyel ajándékozta öfelsége és elrendelte, hogy
Kovács Jenő 3. honvédhuzárezredbeli száza-
dosnak, osztráci és váli **Vály János** 3. honvéd-
huzárezredbeli főhadnagynak a legfelsőbb di-
csérő elismerés tudtul adassék. **Tombácz Ká-
roly** 3. honvédhuzárezredbeli százados szintén
a hadidiszitményes 3. osztályú katonai érdem-
keresztet kapta.

— A letartóztatott kávécsaló. Budapest-
ről jelentik: A kávékonzervcsalók bűnügyében
a főkapitányságon ma délelőtt letartóztaták
Pollák Salamont, a **Palatinus Áruforgalmi Vá-
lalat** cégvezetőjét és tulajdonképpeni tulajdo-
nosát. **Pollák Salamon** kihallgatásakor min-
den bűnösséget a szintén letartóztatott
Lukács Lajosra akart hárítani, azt állítván,
hogy a **Lukács** lakásán talált szerződés,
melyben ott volt, hogy a kávékonzerveket
mindössze 2.9 kávéval kell vegyíteni, érvény-
telen, mert négyszem között **Lukácsnak** szigo-
ruan megmondotta, hogy szigorán ragaszkod-
jék a katonaság előírásához és nyole gramm
kávét keverjen a konzervbe. Ezt az állítást
azonban semmivel sem tudta igazolni.
Pollák a múlt héten Bécsben tartózkodott
és amikor megérkezett Budapestre, a nyu-
gati pályaudvaron a detektívek igazolá-
sára szólították fel és behozták a főkapitány-
ságra, ahol **Baksa János** rendőrfőigazgató hall-
gatta ki. A bűnügy számai elvezetnek vidékre
is és ezidőszakra Gyulafehérvárról folyik a
nyomozás. **Lukács Lajos** tegnap kísérték át
az ügyesség fogházába és a legközelebbi na-
pokban fog eldölni, vajjon katonai, vagy pol-
gári bíróság fog-e ítélkezni a kávécsalók fő-
lött?

— Olasz képviselők a hadseregben. **Zá-
richból** jelentik: Az olasz lapok közlik, an-
nak a statisztikáját, hogy hány képviselő
tisztje van a hadseregnek. A statisztika szu-
rint 55 olasz képviselő tartalékos tiszt, közü-
lük öt tábornok. Nyole képviselő a tengerészet
tisztje, élükön **Bettol** altengernaggyal.

— Sikeresen megoperált hős aradi zász-
lós. Megírjuk, hogy **Lipschitz Jakab**, a házi
ezred zászlósa, az északi harctéren egy roham-
nál súlyosan megsebesült. A vitéz tiszt helyet-
test a brucki hadikórházba szállították, ahol az
ottani ápoló főnökétől **Vágvölgys Lajos** dr. aradi
főorvoshoz érkezett levél szerint szerencsésen
megoperálták és állapota öröndetesen javul.

— A hadnagy és az őrmester. Amit itt
magirunk, apró jelenete az utcának, amely
azonban jellemző képe a háborúnak. Vasárnap
este a **Febér Kereszt** kapujából kislét egy
huzárőrmester. A karján az önkéntesi passz-
mánt, de egyebekben nem sokkal különbözik a
többi huzárőrmestertől. A szálló előtt né-
hány fiatal gyalogos hadnagy áll, elmerülve az
esti korai hullámszába. Mikor az őrmester
mellettük elhalad, keményen és szabályszerűen
tisztelg. *Lege artis*, — mondanak a jogászok:
fő-vetés, a kard hüvelyét keményen a baljába
fogja, a jobbát a sapkája mellé csapva, ahogy
katona a főlebbvalóját megbecsüli. A hadna-
gyok egyike legyint egyet a kezével, — szóra-
kozottan, ahogy ifju hadnagyok az őrmester
szalutálását fogadni szokták. Ebben nem lenne
semmi. Akik azonban a jelenet egyik szerep-
lőjét fölismerték, azokat lekötötte annak érde-
kessége. A huzárőrmester: **Károlyi Gyula**
gróf, volt főispán, a magyar főrendiház tagja,
néhány nappal ezelőtt nagy hatáskörű kor-
mánybiztos, első sorban álló a magyar arisztok-
raták között. A hadnagyot nem ismerték, —
de az bizonyos, hogy nem sejtette, milyen
megkapó, a háború demokratizáló hatását jel-
lemző képnek szolgált keretül az ő ifju sze-
mélye...

— Az aradi gyorsvonaton hirtelen meg-
halt orvos. Szomorú és izgalmas esemény
zavarta meg **Rózsa S. Lajos**nak, az **Aradra**
érkezett opera énekesnek utazását. A magyar
királyi Opera művésze, aki tegnap délután két
órakorült fel a Budapest—aradi gyorsvonatra,
hogy két napos vendégaszereplésre **Aradra**
utazzék, az étkező kocsiba tért be, hogy ott
megbédéljen. A fővárosban jól ismert művész
sok ismerősével találkozott az étkezőben és
ezek egyikétől megtudta az ugyanezen eme-
lőn utazó **Csávássy Zoltán** dr. magyar-
bányai orvos, hogy **Rózsa** **Aradra** tart. Az
orvos, akinek egyik rokona **Gut** **Teofil**,
kartárs a művésznak, mert az Opera főügye-
lője, felakarta használni az alkalmat, hogy rég
nem látott hozzátartozója iránt érdeklődjék és
üdvözlét küldjön neki. Bement az étkező
kocsiba és odalépve ahhoz az asztalhoz, mely-
nél **Rózsa** foglalt helyet, bemutatkozott és
néhány szóval megmagyarázta, miért kereste
fel őt ismeretlenül is. Bemutatkozásánál az
ember nem mindig szokta az első hallásra
megjegyezni az új ismerős nevét és ezért a
művész megkérdezte az előtte álló urtól, hogy
hívják. Az orvos a tárcájába nyúlt, kivett egy
névjegyet és mikor átakarta adni, hirtelen meg-
tántorodott. **Rózsa** látva, hogy **Csávássy** dr.
elhalványul, majd a fejéhez kap, az asztalon
álló vizes poharat nyújtotta felé, hogy igyék.
Azonban mikor az feléje nyúlt, előre esett és a
művész karjaiba dőlt, néhány pillanat
mulva kiszorodott. A vonat közel járt
Újszászhoz, ahol a tragikus végű orvos holt-
testét az állomásfőnök intézkedésére a gyors-
vonatról leemelték és az állomáson helyezték
el és azonnal értesítették a szomorú esemény-
ről hozzátartozóit. **Csávássy** dr. járás és vasuti
orvos volt.

— Tábori postaforgalom. A tavaszi tábori
postaforgalom harmadik csoportjában április
26-tól 30-ig a következő számú tábori posta-
munkához veeznak föl tábori postacsomagokat:
8, 9, 11, 12, 15, 18, 19, 22, 24, 30, 32, 35, 36,
38, 39, 44, 48, 49, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 58,
63, 65, 66, 67, 72, 73, 74, 77, 81, 86, 90, 92,
93, 97, 98, 99, 101, 103, 105, 108, 110, 112, 116,
118, 126, 127, 128, 132, 134, 150, 154, 167, 158,
160, 186, 189, 190, 191, 201, 208, 209, 211, 214,
301, 305, 307, 308, 315, 316, 317, 320, 351, 501,
502, 503, 504, 505.

— Ritka bélyegek nagy választékban **Ker-
pelnél**

— **Aradiak levelei az orosz fogságból.**
Lóvy Izidor, a gyulai 2. honvéd gyalogezred
tartalékos, aki **Przemysl** kapitulációjánál a
várban volt, atyjának, **Lóvy Mór** aradi magán-
zónak az oroszországi **Benza** városból, április
4-iki kelettel a következőket írja:

Oroszországban vagyok, hadifogságban,
ahol jól megy dolgom. Isten majd csak
segít rajtam. Csókolja mindannyiunkat ez-
renesen fiuk **Dóri**.

Ferenczy István zászlós a következőket
írja április 9-i kelettel a **Przemyslből** **Szibé-
riába** vezető ut valamelyik állomásáról **Aradon**
élő szüleinek:

Kedves Szüleim! Szép tavasz van, min-
den zöld. Néhány nap mulva **Taskendba** ér-
kezünk, ahonnan majd többet fogok írni. Jól
érezem magam, sokszoros üdvözlét: **Pista**.

— **Családirto** anya. **Budapestről** jelentik:
Ma délelőtt tíz óra után a **Visegrádi-utca** 40
szám alatt egy első emeleti lakásban szörnyű
dráma játszódott le. Ott lakott **Szmatyek** **Ema**
ma két kis gyermekével és édes anyjával. A
huszonnégy esztendő lány, aki egy budapesti
előkelő ur barátnője volt, amíg anyja a pékai
járt, revolverrel rálőtt tizenöt hónapos József
fiára és két éves György fiára, majd mellbe
lőtte magát is. A kisebb fiu rögtön meghalt, a
nagyobb és a nő életveszélyesen megsebesült.
A sebesülteket a **Rókus-kórházba** vitték. A
lány barátja már hónapok óta a harctéren
van, ami buskomorrá tette a leányt. Bár a ha-
rátja leveleiben azt ígérte, hogy feleségül fogja
venni **Szmatyek** Emmát, ez mégis annyira el-
keseredett, hogy halálra szánta magát és két
gyermekét. Utolsó leveleiben ezeket írta:

— Onkezemmel vettem véget életemnek
és két gyermekemnek. Nem okozok senkit.
Nem akarok tovább terhére lenni senkinek.
A lapok ne írják meg.

A másik levél, amely a családnak szólt,
így hangzik:

— **Bocsássanak** meg, hogy ilyen nagy
bánatot okozok, de nem tudok tovább így
élni. Nincsen semmi reményem jövőre nézve.
Inkább meghalok, mint hogy így tovább éljek.
Magammal viszem a sírba két gyermekemet.
Ott boldogabbak leszünk. Legalább nem le-
szünk senkinek a terhére.

— Az újszentannai állami polgári fiu-
iskolában a folyó iskolai év végén magánvizgá-
latok lesznek. A kérvényeket **Aradvármegye** kir-
tanfelügyelőjéhez kell címezni, de az intézet igaz-
gatójához kell beadni. A kérvények beadásának
határideje május 18-dika. **Szabó Béla**, igazgató.

— **Vásáráthelyezés.** Az aradi **Kereske-
delmi és Iparkamara** ezúton hozza az érdekel-
tek tudomására, hogy a kereskedelemügyi mi-
niszter ur megengedte, hogy az **Arad vármegye**
területéhez tartozó **Dézna** községben a fo-
lyó évi május hó 10-ére eső országos vásárt
ez évben kivételesen május hó 3-án tart-
sák meg.

— **Megérkeztek** a legújabb bécsi modell nyári
kalapok nagy választékban és izléses kiállításban
a **Kalap-Bazárba** **Deák Ferenc-utca** 8., ahol, már
2 korona 60 fillértől kezdve kaphatók. 1511

— **Kereskedelmi szaktanfolyam.** Minden
hó elsőjén új (gyors-, gépirási-, könyvelési)
tanfolyamot nyitunk. Tandíj összesen 50 ko-
rona. Beiratkozás a délelőtti órákban. **Ziffer és**
Hollós. Báró Bohus-palota. 1887

— **Oszttrák és magyar hadi segélyszöbtye-
gek** százát egy koronájával veszi **Kerpel Izso**
könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész
bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Jó szívarkahüvelyek **Kerpelnél**.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— **Meghívás.** Az „**Aradi nyomda** részvény-
társaság”-nak **Aradon**, 1915 május hó 10-én
délután 4 órakor a vállalat hivatalos helyiségé-
ben (**József főherceg-ut** 22.) tartandó XXI. évi
rendes közgyűlésére. Targysorozat: 1. Igazgató-
ság jelentése. 2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. 1914. évi mérleg, nyereség- és veszteség-
számla megállapítása, a nyereség felhasználá-
sára vonatkozó határozathozatal. 4. Alapszabály
módosítás. 5. Egy igazgatósági tag választása.
6. Esetleges indítványok. **Megjegyzés:** Minden

részvény egy számviteli jogosi; a részvények a közgyűlést három nappal megelőzőleg a társaság pénztárából letendő, ahol az 1914. évi mérleg- és nyereségszámla is megtekinthető. Az igazgatóság.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi április 27-én.

C) Barba.

D) Barba.

Rózsa S. Lajos vendégfelléptével:

Rip van Winkle.

Operetta.

Közdete este 8 órakor.

Felolvasó munkatárs:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Az „Arad és Vidéke” április hó 24-én megjelent 112. számában Masznyik Márton dr. lippai kórházi igazgató orvos „Köztudomásul” cím alatt megírt nyílttéri közleményében jelentkezésre való felhívást intéz azokhoz, akik kerülő uton orvttámadásokkal ellene hajazát indítanak s e felhívásának bevezető soraiban céloz azon cikkekre, mely az én és Masznyik Márton között folyamatban volt büntetőper ismertetési s e cikk tartalmát tendenciózusnak jelzi s tényállításait hamisan beállítottak minősíti.

Bár a cikk szerzője nem én vagyok s bár hírlapi közlemények sértő s valakinek személyét támadó tartalma miatt közönségesen sajtóper szokat indítani s így feleslegessé válnék az én részemről minden vitakörzés, mégis az újságot olvasó nagyközönségnek a Masznyik Márton nyílttéri közleménye folytán esetleg történt félrevezetése miatt saját reputációm érdekében kénytelen vagyok a következőket kijelenteni:

A temesvári kir. törvényszék vizsgálóbírája 1914. V. 32. számú végzésével elrendelte ellenem felhatalmazására üldözhető rágalmozás vétsége miatt a vizsgálatot, mert 1913. november 18-án Temes megye alispánjánál Masznyik Márton ellen fogyelemi feljelentést adtam be azon alapon, hogy Masznyik engem tízezer korona ellenében volt hajlandó kineveztetni és utódjául megtenni, hogy általa házában adott lakás fejében kórházi orvosi fizetéséről javára lemondott, hogy ebédkosztért láttatta el velem vállalati betegeit, de utóbb mégis követelte és kiízzetetta az ebédkoszt árát, hogy Vajditsnak pénz ellenében szerzett gyógytári jogot, hogy kórházi betegon végzett műtétért magas díjazást követelt, s mint helyettes kórházi orvos kötelességét elhanyagolta.

* Az ezen sorok alatt közöltikéket nem vállalunk felelősséget.

A vizsgálat elrendelendő volt a végzés indokolása szerint, mert bár Masznyik ellen Temes megye alispánja „elrendelte a fogyelemi eljárást megelőző vizsgálatot és azt járásorvosi hivatalból felfüggesztette”, mégis Masznyik időközben történt nyugdíjaztatása folytán a fogyelemi eljárás megszűnt és Masznyik engedélyt kapott a büntetőper lefolytatására.

A vizsgálat bejelentett tanuim kihallgatása után eszközöltetett és úgy végződött, hogy a vizsgálóbíró, a kir. ügyészség indokolt vádelejtése folytán 1915. V. 12. számú végzésével elrendem az eljárást megszüntette.

Kétségtelen, hogy a jogerős megszüntető határozat alapját képező ügyészségi vádelejtés indokolásában nem arról esik szó, hogy én alaptalanul, hamisan vádaskodtam egy „tisztességesen gondolkozó ember” ellen, hanem valószínűleg a lefolytatott bizonyítási eljárásnak állításaimat megerősítő és megdönthetetlen bizonyítékai készítették a kir. ügyészséget a vád képviselőjének megtagadására.

Az aradi lapokban megjelent „támadó” közlemények e tényállást tartalmazzák s bár kétségtelenül igen kellemetlen tartalmuk, elfogulatlanul még sem mondhatók „a tényeknek tendenciózusan hamis beállításai mellett” írottaknak.

A „Köztudomásul” című közleményben említett társadalmi hajaza pedig kétségtelenül azt a mozgalmat bírálja, mely Masznyik Mártonnak a lippai társaskörből való kizárását célozta, bár e mozgalomban résztvevők nem „hátsó”, kerülő uton, orvttámadással” közölték szándékukat, hanem nyíltan, egyenesen, nevük aláírásával, felhatalmazással, tehát írásban és szóval, úgy, a hogy „minden jó érzésű és izlésű ember” szokta tenni. A kizárási indítvány indokolásának az volt a gondolatmenete, hogy miután ellenem rágalmozás vétsége miatt indult meg az eljárás, s miután az követ el rágalmozást, aki másról olyan tény állít, mely valósága esetén a sértettet közmegevetésnek teszi ki, vagy alkalmas a sértett elleni fogyelemi, vagy büntető eljárás megindítására s miután ellenem a büntető bírósági eljárás megszüntetett s így kétségtelen, hogy én valószínűtlen állítottam Masznyikról s miután ezt ismertették megtorlás nélkül az aradi lapok, — Masznyik Márton nem lehet oly társaskörnek a tagja, melynek alapszabályai módot nyújtanak a nem kifejezetlenül magaviseletű tag kizárására.

A kizárási indítvány sorsa az lett, hogy a választmány nyolc tagja kizárás mellett, ugyanígy tagja ellene szavazott, a kizáráshoz szükséges kétharmad szavazattöbbség tehát nem volt meg. Ezen határozat eredménye pedig az, hogy a társaskör elnöke a hét választmányi tagja lemondott, több tag kilépése pedig be van jelentve.

Emnyit tartottam szükségesnek elmondani a magam igazolása és azok meggyőzése végett, kik a „tendenciózusan hamis beállítások” miatt s bizonyított valószínűtlen és igazságot meglátni nem tudták.

Lippa, 1915. április 25.

Dr. Tőkés Imre,

kórházi orvos.

1543

APOLLO SZÍNHÁZ.

Április hó 27., 28. és 29-én, keddén, szerdán és csütörtökön

A Nordisk Films Comp. ujdonsága

A bibliás ember

dráma az élet mélységeiből 3 részben. Főszereplő:

Waldemár Psylander.

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak.

317

Carfiol, kelkáposzta,

fejes saláta, paraj, vajretek, articsóka stb. vegyesen 6 kg.-os postacsomagokban bétmentve a legolcsóbb napi ár mellett körülbelül 3-4 kor. Nagyban levéllileg. Később cukorborsó, spárga, paradicsom, csecesznye stb. szállít.

T. Beilschmidt Gärtnerei

Triest.

1055

Sürgönyek: Beilschmidt Triest.

ALVÁCZA

kéneshőgyógyfürdő Arad- és Hunyadmegyei határán

már megnyilt.

A fürdő, mely a múlt szezomban lett újonnan építve, a modern kor igényeinek teljesen megfelelően, kitűnő eredménnyel gyógyít: csúzt, köszvényi, rheumat, csontszut, lebesodást és különböző női bajokat. Természetes kéneshőferrással 24-28 és 38°C hőmérsékletűek. Közvetlen vasúti állomás. Prospektussal készeéggel szolgál a fürdőutazók.

1456

Községek előjáróságainak, Kereskedőknek ajánlott nyitási burgonyát

garantált szállítási kötelezettséggel 1222

Kalmár Endre

terményüzlete ARAD, Asztalos Sándor-utca 63
Chorin Aron-utca sarok. Telefon 670.

Éliás Lipót Fia

butorszállító vállalkozás.

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

Telefon 250. szám. 1209

Költözködők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözködő közönség figyelmét felhívni, hosszú évek óta fennálló költöztetési vállalkozomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, belül kárpítozott 6, 8 és 10 méter hosszú paten-tírozott sárt butorszállító kocsijaimmal. Tisztelettel;

Eliás Lipót Fia butorszállító Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3841

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

9285—1915. kh.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszettségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák 1. évi április hó 22-től számított 40 napig állandóan köve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórán vezettetessenek.

Figyelemre emelem a közönséget, hogy mintán az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltósági m. kir. földművelési minisztérium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral,

de pórán nélkül szabadon járnak, a pecsét által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fog-nak írtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól Aradon, 1915. április hó 22-én.

Greén Nándor,
főkapitány.

Legfinomabb

Petroleum

Str. 56 fillér.

1011

Braun N. A.

festékraktárban

Arad, Boros Beni-tér 7.

A legjobb minőségű bor és cse-mege fajta, dus gyökerzetű

szőlő-
oltvány

valamint szőlők pótlásához alkalmas

gyökeres Riparia Portalis

szőlővessző minden mennyiségben kapható 1089

Winkler József

oltványtermelőnél

Arad, Batthyány-u. 11. sz.

Pk. 284/8. 1915. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró 1915. Pk. 284/8. számú végzése által Bloch H. végrehajtó javára 800

kor. tőke és járulékal erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 8940 koronára becsült üzleti árú állványok és különféle áruk-ból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Aradon, Andrassy-tér 18. sz. alatt leendő eszközölésére 1915. május hó 8-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékosok ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Aradon, 1915. évi április 22-én.

Török Dénes,
bíró, végrehajtó.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

Községeknek, kereskedőknek,
intézeteknek ajánlok étkezési

burgonyát,

legolcsóbban, azonnal szállítva.

Valódi aussigi kékkövet eredeti hordókban.

Csomagoláshoz makulatura papirost.

1599

Roth József, Arad

Eötvös-utca 3.

Sürgönyeim: Roth szállító, Arad.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

"Szorotók: mártanak"

1538

"Május"-nak

levél ment a kiadóba, kérem azt átvenni.

1536

"Unalom"

jeligére levél van a kiadóhivatalban kérem átvenni.

1537

OKTATÁS.

Keresünk

egy fiatalembert, ki a négy polgári alaposan tanítani képes. Jelentkezés délután 2-4-ig Izz. Fiu-internátus, Chorin Áron-utca 1. szám.

1545

ALKALMAZÁST KERES.

Óvadékképes író: nő

idősebb egyén, ki szorgalmas és józan életű, bármely állást elfogad, vidékre is. Megköszönéseket "Szorgalmas" jeligére a kiadóhivatalba kérem.

1540

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek

úgyes főiskolakereskedő segédet. Rómán nyelv feltétlenül szükséges. Pollák M. és Társa, Lippa.

1491

Bejárónőt keresek

május 1-re. Tudakozódni Szent László-u. 1., I. em., jobbra.

1501

Szakácsnő

30-40 éves — jó bizonyítvánnyal, felvétellel. Cím a kiadóhivatalban.

ÜZLETEK.

Ertesítem

a n. 6. közönséget, hogy József főherceg-utí vasbutor üzletemet áthelyeztem Asztalos Sándor-utca 1. és 5. szám alá. További szíves pártfogást kérek, tisztelettel Garai Károly, butorkészítő.

1509

Egy rúszkerület

ital- és trafik engedéllyel május elsőre átadó. Bővebbet Éles Arminnál.

1539

Üzlethelyiség

kétszobás lakással, alatta nagy pincével, május 1-re kiadó Weitzer-utca 13., főpostával szemben. — Ugyanott két egyszobás erkélyes lakás kiadó.

1495

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szabáságnak alkalmas 4 szobás lakás, a város legforgalmasabb helyén, azonnal kiadó. Bővebbet Kell és Krausz cégnél.

1502

Egyszobás lakás

konyhával és összes mellékhelyiségekkel május 1-ére kiadó, Rákóczi-utca 10. alatt.

1510

Kiadó

Andrássy-tér 25. sz. alatt (Neuman palota) egy II. emeleti 3 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában.

1542

Kiadó

Andrássy-tér 25. sz. alatt (Neuman palota) egy II. emeleti 3 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában.

1508

Butorozott lakás.

Első emeleten erkélyes háromszoba, esetleg szorgorahaszánál, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, továbbá egy kétszobás lakás tőresen vagy butorozva, május 1-é kiadó. Értekezhetni Beres Benit-tér 8. szám alatt.

1547

Kiadó

Andrássy-tér 25. sz. alatt (Neuman palota) egy I. emeleti 3 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában.

1507

INGATLAN.

Lucernás

kertemet bérbe adom. Bővebbet ösv. Balla Alajosnál Pöltenberg Erőd-u. 8. sz.

1580

VÉTEL ÉS ELADÁS.

60 hektó

gyoroki hegyi bor eladó, hordónként is, Szida mézárósnál, Minorita-palota.

1546

Egy jókarban levő

használt szorgorahaszán megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

1544

Első emeleti

utcai lakás egy szoba alkoveval előszoba, udvari szoba, fürdőszoba, május 1-re kiadó. Szabadság-tér 5-6. sz.

991

Burgonya kapható

nagyon szép és kitűnő minőségű Farber Lajos cégnél, Arad.

1449

"Eos"

a világ legjobb mintelen cipőtisztító szere laek és szines bőrcipőkhöz. Tisztít és fényesít. Kapható kiskorlag a Cipő Pócsdében, Apollo mozi mellett.

5161

Házbérlőknyvek

célszerű beosztással Pichler Sándor papír és írószerek kereskedésében Arad Szabadság-tér 1. Telefon 308.

781

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bieler Ignác, Szent-Pál-u. 12.

539

Automobil

hat utasos 12 lóerős üzemképes 2 hintó és 1 fedeles hajtókocsi előnyös árban eladó Roth Ildornál, Asztalos Sándor-utca butorraktár.

1521

Teljesen új

ebéd- és hálószoba-butort sürgősen eladó, jutányos áron, Kossuth-utca 66. sz., I. em., 1 ajtó.

1548

KÖLÖNFÉLE.

Költözködők figyelmébe.

Butorjavításokat és tisztítást jutányos áron eszközölöm. Villágos szíma hálószobák és egyéb butorok eladók. Kápolna-u. 8.

1429

Veszek és eladok:

**burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,
szappant**

1497

waggontételenként és mmá-zsánként.

Kalmár Endre
Asztalos- és Chorin-u. sarok.
Telefon 670.

**Hadmentes szívó-
gázmotor gépész,**

ki úgy a benzín és villanymotorok kezelését vállalja, iskolai képzettsége 3 felső ipar, 3 műszaki rajztanfolyam, 10 évig mint művezető fa- és vasmunkáknál alkalmazva volt, rakárnoki vagy bármely megfelelő

1541

állást keres

maoml vagy gazdaságban. Cím: Hadmentes gépész Pécskai-ut 16. szám, Arad.

„Matteine“

poloska és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butort, sem semmi más nem távolíttatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz!

1281

**Aranyat
és
Ezüstöt**

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Kalmár József
villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka.

481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajtató vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikket.